

גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

		גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים - רשימת לוחות	3
		יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון	4
		יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)	4
		רקע כללי ועקרונות כללים לדיווח	5
		גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים	7
		הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים	8
		סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)	8
		מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3	8
		הון ומינוף	9
		הרכב ההון	9
		הלימות ההון	9
		יחס המינוף	9
		השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)	10
		גילוי על יחס המינוף (LR2)	10
		סיכון אשראי	11
		סיכון אשראי לפי ענפי משק	11
		איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)	18
		דרישות גילוי איכותיות בנוגע לשיטות להפחתת סיכון אשראי (CRC)	18
		שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה (CR3)	19
		הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)	20
		סיכון אשראי של צד נגדי	21
		ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR)	21
		לפי גישה פיקוחית (CCR1)	
		הקצאת הון בגין התאמות שערון לסיכון אשראי (CCR2) (CVA)	21
		הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקולות סיכון (CCR3)	22
		הרכב הבטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)	23
סיכון שוק	23		
גילוי כמותי	24		
סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)	27		
סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי	28		
סיכון מניות	28		
סיכון נזילות	28		
יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)	29		
סיכון נזילות - גילוי איכותי וגילויים נוספים בגין יחס כיסוי הנזילות (LIQA)	29		
יחס מימון יציב נטו (LIQ2)	32		
סיכונים נוספים	35		
סיכון תפעולי	35		
סיכונים אחרים	35		
תוספות	37		
נספח: מילון מונחים	38		

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים - רשימת לוחות

עמוד	
4	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
8	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
9	רכיבי ההון לצורך חישוב יחס הון
10	השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)
10	גילוי על יחס המינוף (LR2)
11	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד
18	איכות האשראי של חשיפות אשראי
19	שיטות להפחתת סיכון אשראי - גילוי כמותי
20	חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון
21	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
21	הקצאת הון בגין התאמות שערוך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)
22	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקולות סיכון (CCR3)
23	הרכב הבטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)
24	הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק
25	פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - במדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים מקביליים של עקומי הריבית ב-100 נק' בסיס (מודל ה-EVE)
25	פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - ירידת השווי החשבונאי בתרחישי ההון
25	פירוט החשיפה במונחי ה-VaR על פעילות המסחר
26	התפלגות השקעת ההון בפועל ביחס למגבלות שנקבעו (הנתונים מוצגים ביחס להון)
27	נתונים (חשבונאיים) אודות היקפי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, של הבנק והחברות המאוחדות שלו
28	פירוט הקצאת ההון לסיכונים השוק לפי הגישה הסטנדרטית
29	יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)
30	פירוט מבנה כרית הנזילות
30	התפלגות יחס כיסוי הנזילות לפי ישויות משפטיות בקבוצה (ממוצע לרבעון)
32	יחס מימון יציב נטו (LIQ2)
35	נכסים זמינים ולא מוגבלים

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 26 בנובמבר 2023, במסגרת אישור הדוח לרבעון שלישי 2023, הוחלט לאשר ולפרסם את הדיווח בנושא "הגילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים". למידע רלבנטי נוסף, יש לעיין בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה, הן בדוח שנתי 2022 והן בדוח רבעון שלישי 2023 וכן במסמך "הגילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2022.

יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

30.09.2022	31.12.2022	31.03.2023	30.06.2023	30.09.2023	
במיליוני שקלים חדשים					
					הון זמין
24,653	25,353	26,542	27,448	28,065	הון עצמי רובד 1
24,294	25,012	26,247	27,175	27,809	הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
24,653	25,353	26,542	27,448	28,065	הון רובד 1
24,294	25,012	26,247	27,175	27,809	הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
31,013	32,231	33,545	34,882	35,563	הון כולל
30,669	31,890	33,248	34,601	35,297	הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
					נכסי סיכון משוקללים
242,446	247,447	259,788	265,227	270,905	סך הכל נכסי סיכון משוקללים
					יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים
10.17	10.25	10.22	10.35	10.36	יחס הון עצמי רובד 1
9.97	10.07	10.08	10.24	10.26	יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
10.17	10.25	10.22	10.35	10.36	יחס הון רובד 1
9.97	10.07	10.08	10.24	10.26	יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
12.79	13.03	12.91	13.15	13.13	יחס הון כולל
12.59	12.84	12.77	13.04	13.02	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.19	9.19	9.19	9.19	9.19	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
0.98	1.06	1.03	1.16	1.17	יחס הון עצמי רובד 1 מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים
					יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים
410,083	412,180	427,263	430,278	435,632	סך החשיפות (במיליוני שקלים חדשים)
6.0	6.2	6.2	6.4	6.4	יחס המינוף (באחוזים)
5.9	6.1	6.1	6.3	6.4	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
					יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים
79,544	79,444	74,252	72,531	77,636	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
63,464	60,884	54,085	53,923	57,111	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
125.3	130.5	137.3	134.5	135.9	יחס כיסוי נזילות (באחוזים)
					יחס מימון יציב נטו, לפי הוראות המפקח על הבנקים
244,403	244,328	250,082	250,037	253,482	סך הכל מימון יציב זמין
201,347	195,706	200,434	203,821	209,853	סך הכל מימון יציב נדרש
121.4	124.8	124.8	122.7	120.8	יחס מימון יציב נטו (באחוזים)

רקע כללי ועקרונות כללים לדיווח

רקע כללי. הדוח שלהלן ("דוח הסיכונים") הוכן בהתאם להוראות הדיווח של המפקח על הבנקים בדבר "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים".

יצוין כי בהוראה המעודכנת הוגדרה באופן מפורש תדירות דרישות הגילוי הכמותיות והאיכותיות. כיוון שחלק ניכר מדרישות הגילוי הוגדרו כדרישות בתדירות שנתיים בלבד, יש לעיין בדוח זה יחד עם דוח הסיכונים שפורסם במסגרת דוח שנתי 2022 ויחד עם דוח שנתי 2022 ודוח רבעון שלישי 2023. לפרטים נוספים, ראו בדוח הסיכונים שפורסם במסגרת דוח שנתי 2022.

עקרונות כלליים לדיווח. לקראת פרסום דוח הסיכונים הראשון, במסגרת דוח שנתי 2015, נקבעו עקרונות כלליים לדיווח, אשר תוקפו ועודכנו במסגרת ההיערכות ליישום הוראת הדיווח המעודכנת, והכל בכפוף להוראות הדיווח.

- דוח הסיכונים הינו חלק אינטגרלי מהדוח השנתי, ובהתאמה יחולו לגביו התהליכים החלים על הדוח השנתי (ובכלל זה: בקרות ונהלים לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX), הצהרות המנכ"ל והחשבונאי הראשי על הגילוי);
- כדי להעמיד דיווח ראוי, ולמנוע חזרות על פרטים, נקבע כי מסמך הגילוי העיקרי בתחום ניהול הסיכונים יהיה דוח הסיכונים. בנושאים בהם נדרש גילוי בשני המסמכים - הגילוי הנרחב יינתן בדוח הסיכונים ואילו בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה יובא תקציר מצומצם ביותר, ותיכלל הפניה לדוח הסיכונים. בנושאים בהם ישנן דרישות גילוי ספציפיות המתייחסות לפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה - הגילוי יינתן בדרך כלל רק בפרק זה;
- אוכלוסיית הסיכונים אליה יתייחס הבנק תהיה בהלימה לסיכונים שזוהו והוצגו במסגרת תהליך הערכת הנאותות ההונית (ה-ICAAP);
- הגילויים יתארו את הפעילויות העיקריות של הקבוצה ואת הסיכונים המשמעותיים, תוך התבססות על נתונים ומידע רלבנטיים;
- הגילויים יכללו מידע איכותי ומידע כמותי מספיק על התהליכים של הקבוצה לצרכי זיהוי, מדידה וניהול של הסיכונים. רמת הפירוט של גילויים אלה תהיה מידתית;
- על מנת לסייע למשתמשים להבין בצורה טובה יותר את הסיבולת לסיכון/תיאבון לסיכון של הקבוצה, הגילויים יהיו גמישים בצורה שתאפשר לשקף את האופן שבו ההנהלה הבכירה והדירקטוריון מעריכים ומנהלים סיכונים ואסטרטגיה באופן פנימי בארגון;
- נקבע מנגנון בעל אופי בקרתי, להבטיח נאותות ורלבנטיות הגילויים שייכללו בדוח, על בסיס תהליכי העבודה המיושמים במסגרת הערכת הנאותות ההונית (ה-ICAAP) ובמסגרת הכנת מסמך הסיכונים הרבעוני;
- תינתן תשומת לב לשינויים מהותיים במיוחד בנתונים, ולבחירת הצורך במתן הסברים לשינויים אלה.

התפתחויות עיקריות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023

מלחמת "חרבות ברזל"

כללי. ביום 7 באוקטובר 2023 פרצה מלחמת "חרבות ברזל" בעקבות מתקפת פתע של ארגון הטרור חמאס ושותפיו על עוטף עזה, שבמהלכה רצחו ארגון הטרור ושותפיו כ-1,200 אזרחים ישראלים וזרים וחטפו כ-240 אזרחים ישראלים וזרים. מתקפת הפתע התחילה בחסות מטח רקטות כבד לעבר עוטף עזה ואזורים נוספים. המתקפה התנהלה כמסע טבח באזרחים בעוטף עזה, שכלל גם השתלטות על בסיסי צה"ל, חטיפת חיילים ואזרחים, בהם נשים, ילדים, קשישים ואזרחים זרים, תוך ביצוע פשעים נגד האנושות ופשעי מלחמה, ובכלל זה הטבח במסיבת הטבע ליד רעים. בעקבות המתקפה, מדינת ישראל נכנסה למצב חירום לאומי והוכרז מצב מלחמה. צה"ל גייס 360 אלף חיילים, גיוס המילואים הגדול ביותר בתולדות המדינה.

בימים שלאחר פרוץ המלחמה יזמו ארגון הטרור חיזבאללה ושותפיו אירועי תקיפה שונים בגבול הצפון, הן בגבול עם לבנון והן בגבול עם סוריה (ירי רקטות, נסיונות חדירה, שיגור כטב"מים ועוד), שהתפתחו לעימותים בעצימות נמוכה. בעקבות האירועים פונו עשרות יישובים בדרום ובצפון, ולמעלה מ-100 אלף תושבים הפכו לפליטים בתוך שטחי המדינה. מקומות עבודה הושבתו, עובדים רבים נאלצו להעדר ממקומות העבודה, בין היתר לאור השבתת חלקים גדולים ממערכת החינוך וגיוס המילואים, ועובדים רבים אחרים הוצאו לחל"ת.

ביום 28 באוקטובר 2023 החלה כניסה קרקעית של כוחות צה"ל לרצועת עזה, במסגרת תמרון קרקעי רחב היקף אשר נמשך גם בימים אלה, כמו גם מטחי טילים ורקטות על אזורים נרחבים בארץ, הן מרצועת עזה והן מגבול הצפון.

היערכות הבנק. דירקטוריון הבנק וההנהלה מקיימים דיונים תכופים בעוסקים במצב המלחמה וההשלכות על הבנק בהיבטים שונים, לרבות המשכיות העסקית של פעילות הבנק, היערכות הבנק לתרחישים שונים וכן היערכות "ליום שאחרי". מאז פרוץ המלחמה ממקדת הנהלת הבנק את מלוא תשומת הלב הניהולית במלחמה ובהשלכותיה. צוותי עבודה חוצי ארגון, בראשות מנכ"ל הבנק, מנהלים את הרבדים השונים של פעילות הבנק תחת המשבר, תוך מעקב הדוק אחר ההתפתחויות ונקיטת פעולות לצמצום הסיכונים השונים ולשמירת המשכיות העסקית. החטיבות העסקיות הגבירו את פעילויות הניטור והבקרה אחר מצב תיק האשראי ותיק הנכסים הפיננסיים של הבנק.

במקביל, הבנק נערך מייד לאחר פרוץ המלחמה לתמיכה בלקוחות, בספקים, בקהילה ובעובדים.

תפעול והמשכיות עסקית. הבנק הוגדר על ידי ממשלת ישראל כנותן שירותים חיוניים למשק, וככזה, המשיך בפעילות רציפה, אך במתכונת חירום, בהתאם להנחיות פיקוד העורף והפיקוח על הבנקים.

הבנק פעל להבטחת ההמשכיות העסקית והמשך מתן השירותים ללקוחות הבנק לרבות באזורי העימות באמצעות סניפי הבנק, תגבור פעילות הערוצים הישירים וקווים ייעודיים לתושבי אזורי העימות, מתן שירותים בנקאיים באזורי מפונים באמצעות סניף נייד ועוד. הבנק התאים את פעילותו בהתאם להנחיות פיקוד העורף ומענה לסיכונים באמצעות מעבר לעבודה היברידית בהיקף רחב, תוך מתן אפשרות לעובדים לעבוד מהבית.

עליה ברמת הסיכון. אתגרי סביבת המקרו ובכלל זה ההשפעה של המלחמה על רמת האינפלציה ומתווה הריבית, שערי החליפין ורמת התעסוקה במשק, צפויים להשפיע בצורה מהותית על הכנסות ורווחיות המערכת הבנקאית ולהוביל לעליה בסיכון, בדגש על סיכוני אשראי, מודל עסקי ושוק. הסיכון המובנה באשראי עלה לרמה גבוהה. עם זאת, בשלב זה מוקדם לעדכן את הערכת הסיכון השיווי אשר משמשת בסיס להערכת הסיכונים המוצגת בטבלת גורמי סיכון. הקבוצה עוקבת מקרוב אחר התפתחות החשיפות לרבות ניטור הדוק אחר התפתחות החשיפות, בין היתר באמצעות שימוש בתרחישים ברמות חומרה שונות.

סיכוני אשראי. לפרטים ראו "סיכוני אשראי" ב"פרק ג' - סקירת הסיכונים" בדוח רבעון שלישי 2023. לפרטים בדבר חובות ששונו תנאיהם לאחר תאריך הדוח, ראו "תמיכה בלקוחות בתקופת מלחמת חרבות ברזל" בדוח רבעון שלישי 2023.

סיכוני ריבית ומטבע חוץ. לפרטים ראו "סיכוני שוק" ו-"סיכון אינפלציה ושערי חליפין" ב"פרק ג' - סקירת הסיכונים" בדוח רבעון שלישי 2023. **גידול בהפסדי אשראי.** להערכת הבנק, מלחמת "חרבות ברזל" תשפיע על מצבם של לווים ועל יכולת ההחזר שלהם, אך עם זאת קיימת אי וודאות בדבר משך המלחמה ועוצמתה, ובהתאמה, בדבר השפעותיה על הלווים כאמור. על רקע האמור החליט הבנק להגדיל ברבעון השלישי של שנת 2023 את ההפרשה הקבוצתית, בכדי לשקף את הגידול בהפסדי האשראי המוערכים לתקופה בגין לווים שנפגעו או שייפגעו מהמשבר אולם טרם זוהו (היינו לווים אשר המידע לגביהם אינו מעלה בשלב זה את הצורך לערוך בגינם הפרשה פרטנית להפסדי אשראי).

ברבעון השלישי של שנת 2023 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 596 מיליון ש"ח, לעומת הוצאות בסך של 106 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 462.3%, ולעומת הוצאות בסך של 312 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2023, עליה בשיעור של 91.0%. העליה נובעת, בעיקר, מהשלכות המלחמה, ובפרט מגידול בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

ראו "ההוצאות בגין הפסדי אשראי" בסעיף "התפתחות הכנסות וההוצאות" בדוח רבעון שלישי 2023. במסגרת סעיף זה ראו, בין היתר, פרטים בדבר "הנחות העבודה ששימשו בקביעת ההפרשה הקבוצתית" ופרטים בדבר "מבחני רגישות".

הלימות הון, נזילות ומינף. הבסיס הפיננסי והתשתית ההונית של הבנק ממשיכים להיות יציבים ומנוהלים בקפידה. מדדי הלימות הון יחס הנזילות ויחס המינף ליום 30 בספטמבר 2023 נאותים ועולים על המינימום הנדרש בהוראות הפיקוח ועולים על היעדים הפנימיים שקבע דירקטוריון הבנק. בהתאם לנתונים שוטפים שבידי הבנק, לא חל שינוי מהותי ביחס הנזילות למועד סמוך למועד פרסום הדוח. להערכת הבנק לא חל שינוי מהותי בהלימות הון וביחס המינף למועד סמוך למועד פרסום הדוח.

חלוקת דיבידנדים. לפרטים בדבר החלטת דירקטוריון הבנק מיום 26 בנובמבר 2023, על חלוקת דיבידנד בשיעור של 15% מרווחי הרבעון השלישי של שנת 2023 (זאת, לעומת דיבידנד בשיעור של 30% מרווחי הרבעון השני של שנת 2023), ראו "חלוקת דיבידנדים" בדוח רבעון שלישי 2023.

מידע צופה פני עתיד. הערכות הבנק בדבר השלכותיה האפשריות של מלחמת "חרבות ברזל", הן בבחינת מידע צופה פני עתיד, המבוסס על המידע הקיים בידי הבנק במועד עריכת הדוח. הערכות אלה עשויות שלא להתממש או להתממש באופן שונה מהמוערך על ידי הבנק.

תמיכה בלקוחות. לאור המצב הביטחוני, מיד לאחר פרוץ המלחמה פעל הבנק על מנת לסייע ללקוחותיו בשעות הקשות. הבנק אישר סדרת הקלות באשראי ומתן פתרונות פיננסיים, לכלל לקוחותיו במגזר משקי הבית ובמגזר העסקים הקטנים ובפרט, ללקוחות הבנק המתגוררים בקו העימות בדרום, בצפון ולכוחות הביטחון השונים.

בנוסף, הבנק גיבש מעטפת סיוע והקלות ללקוחות, הן במסגרת המתווה שפרסם בנק ישראל והן במסגרת הקלות נוספות שהבנק קבע מעבר למתווה ובעיקר הארכת תקופת המתווה ל-6 חודשים, במקום 3 חודשים במתווה בנק ישראל. בין היתר, אושר, באופן חריג, ויתור על תשלומי הלוואות לדיוור (קרן וריבית) ללקוחות הבנק ביישובי עוטף עזה (0-7 ק"מ), למשך 6 חודשים, הוגדלו מסגרות אשראי למשקי בית ולעסקים קטנים, ניתנו הלוואות ייעודיות, בוצעו מהלכי זחיית תשלומים, ניתנו הקלה או פטורים מעמלות, ועוד. לפרטים נוספים, ראו "תמיכה בלקוחות בתקופת מלחמת חרבות ברזל" בדוח רבעון שלישי 2023.

תמיכה בספקים. בסמוך לאחר פרוץ המלחמה החליט הבנק על הקדמת תשלומים לספקים בגין מוצרים ושירותים שסופקו, על מנת לסייע ולתמוך בנותני שירותים לבנק.

תמיכה בקהילה. מאז פרוץ המלחמה, הבנק ועובדיו נחלצו לסייע לקהילה בכלל ולתושבי הדרום בפרט. הזקם צוות ייעודי מחטיבות משאבי אנוש ואסטרטגיה לטיפול בדרישות הסיוע מול הגורמים השונים, בניית התרומות והמתנדבים לפעילויות השונות. לצד הסיוע הפרטני והמידי אשר ניתן לגורמים שונים, הבנק העביר תרומות משמעותיות למרכזי חוסן בעוטף עזה, לבתי חולים, ליישובים בעוטף עזה, ליחידות צה"ל אותן הבנק מאמץ, ועוד. בנוסף, הבנק מימן חדרי מלון במרכז הארץ למשפחות שהתפנו מהדרום.

לצד התמיכות הכספיות שהעמיד הבנק, עובדי הבנק נרתמו לפעילויות התנדבותיות שונות ומגוונות. לפרטים נוספים, ראו "תמיכה בקהילה בתקופת מלחמת חרבות ברזל" בדוח רבעון שלישי 2023.

פרויקט התמיכה המרכזי הינו הקמת "קרן אור" - קרן סיוע ייעודית עבור ילדים ובני נוער שנפגעו בקו העימות במהלך המלחמה. הקרן, בהקמת בנק דיסקונט ובנק מרכנתיל דיסקונט, תעמוד על סך 50 מיליון ש"ח ותפעל לספק מענה הוליסטי רחב היקף וארוך טווח עבור צרכיהם של הילדים ובני הנוער, לטובת ריפוי הגוף והנפש הרכה ובמטרה להשיב להם את הבטחון האישי והקהילתי. לפרטים נוספים, ראו "תמיכה בקהילה בתקופת מלחמת חרבות ברזל" בדוח רבעון שלישי 2023.

תמיכה בעובדים. לרשות העובדים ובני משפחותיהם הועמד מוקד משאבי אנוש וצוות הרווחה התומכת של הבנק אשר כולל עובדות סוציאליות. למנהלים בבנק ניתן שיקול דעת נרחב על מנת להפעיל בימי המלחמה הקשים מדיניות מכילה ועוטפת, בפרט בהיבטים של נוכחות פיזית במתקני הבנק. בכלל האמור, מתן אפשרות לעבודה מהבית לכל העובדים שנמצאים באזורי העימות, לעובדים עם ילדים קטנים ועוד. כמו כן, ניתן למנהלים שיקול דעת לאשר הימנעות מניכוי מהשכר לעובדים אשר בשל הנסיבות נמנעה מהם גם האפשרות לעבוד מהבית. הבנק גם סייע למשפחות של עובדים המתגוררים בעוטף ומימן עבורם חדרי מלון במרכז הארץ.

העלות הכוללת של התמיכה בלקוחות דיסקונט ושל ההתחייבויות לתמיכה בקהילה, נאמדת בכ-340-350 מיליון ש"ח (לפרטים בדבר ההנחות ששימשו באומדן והיבטים של מידע צופה פני עתיד, ראו "תמיכה בלקוחות בתקופת מלחמת חרבות ברזל" בדוח רבעון שלישי 2023).

הנפקת מכשירי חוב במסגרת הנפקה פרטית בינלאומית

ביום 26 בינואר 2023 השלים הבנק הנפקה פרטית בינלאומית של איגרות חוב דולריות, ראשונה בתולדותיו, בסכום קרן של 800 מיליון דולר ארה"ב ("איגרות החוב"), אשר הונפקו למשקיעים מוסדיים כמשמעם בתקנון הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ("הבורסה" ו"ההנפקה", בהתאמה). איגרות החוב הונפקו ב-99.935% מערך הנקוב. תמורת ההנפקה ברוטו הסתכמה בסך של כ-799.48 מיליון דולר ארה"ב. תמחור ההנפקה מגלם מרווח של 190 נקודות בסיס מעל אג"ח של ממשלת ארה"ב במח"מ זהה. איגרות החוב נרשמו למסחר במערכת "TASE-UP" של הבורסה.

הנפקות נוספות

הנפקת כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים (Coco). ביום 15 ביוני 2023 השלים הבנק, באמצעות מנפיקים, הנפקה של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים (הרחבה של סדרה ט'), בהיקף כולל של כ-385 מיליון ש"ח, במרווח אפקטיבי של 2.66%. **הנפקת איגרות חוב.** ביום 15 ביוני 2023 השלים הבנק, באמצעות מנפיקים, הנפקה של איגרות חוב (הרחבה של סדרה טו'), בהיקף כולל של כ-1,568 מיליון ש"ח, ובמרווח של 0.98% מעל אג"ח ממשלתי. **אי די בי ניו יורק.** לפרטים בדבר הליכים בעניין סוגיות מסוימות ביחס לתכנית הציות של אי די בי ניו יורק, ראו "מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית" בסעיף "פעילות בחו"ל - פרטים נוספים", בדוח רבעון שני 2023.

גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים

לפרטים, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2022 (עמ' 6-13). לפרטים בדבר פרופיל הסיכון של קבוצת דיסקונט ולפרטים בדבר טבלת גורמי סיכון, ראו בפרק ג' לדוח הדירקטוריון וההנהלה - "סקירת הסיכונים" בדוח שנתי 2022 (עמ' 54, 88-90).

הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים

הבנק רואה בסיכון סביבת המקור, בסיכונים המודל העסקי, בסיכונים סייבר ואבטחת מידע, בסיכונים מודלים, ובסיכון סביבה ואקלים, סיכונים מובילים ומתפתחים המהותיים ביותר. לפרטים נוספים, ראו בדוח הסיכונים, אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 13) ובדוח רבעון שלישי 2023.

סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)

דרישות הון מזעריות	נכסי סיכון משוקללים		
	30.09.2023	30.06.2023	
	במיליוני שקלים חדשים		
28,830	226,635	230,636	סיכון אשראי גישה סטנדרטית
846	6,027	6,771	סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)
314	2,430	2,514	התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
44	324	351	חשיפות איגוח (גישה סטנדרטית)
744	5,727	5,953	סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)
30,778	241,143	246,225	סך הכל סיכון אשראי
635	5,200	5,079	סיכון שוק (גישה סטנדרטית)
2,450	18,884	19,601	סיכון תפעולי
33,863	265,227	270,905	סך הכל

גילוי על הקשר בין המאזן לבין רכיבי ההון הפיקוחי

לפרטים בדבר התאמות הנדרשות בין המאזן בדוחות הכספיים שפורסמו ובין רכיבי ההון הפיקוחי, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2022 (עמ' 90-96).

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

לפרטים בדבר ריכוז של תנועות ושינויים בנכסים משוקללים בסיכון ובדבר הקשר בין נכסים משוקללים בסיכון לבין הפעילויות העסקיות והסיכונים המתחייבים, בהתאם למגזרי הפעילות הפיקוחיים של הבנק, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2022 (עמ' 15).

הון ומינוף

הרכב ההון

רכיבי ההון לצורך חישוב יחס הון

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2022	2022	2023	
במיליוני שקלים חדשים			
א. הון עצמי רובד 1			
הון עצמי			
25,478	24,718	28,391	
(262)	(233)	(398)	הבדלים בין ההון העצמי לבין הון עצמי רובד 1
25,216	24,485	27,993	סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים			
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים			
175	163	162	
25	29	21	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים
200	192	183	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכנית ההתייעלות ולפני התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים
סך-הכל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות			
202	225	138	
135	135	117	סך ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים
25,353	24,653	28,065	סך הכל הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
ב. הון רובד 1 נוסף			
הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים			
-	-	-	
-	-	-	סך הכל הון רובד 1 נוסף לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
ג. הון רובד 2			
מכשירים לפני ניכויים			
3,942	3,483	4,311	
2,839	2,777	3,078	הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
97	100	109	זכויות מיעוט בחברת בת
6,878	6,360	7,498	סך הון רובד 2 לפני ניכויים
-	-	-	ניכויים
6,878	6,360	7,498	סך-הכל הון רובד 2

לפרטים בדבר הקשר בין המאזן לבין רכיבי ההון הפיקוחי, ראו בדוח הסיכונים אשר פורסם במסגרת דוח שנתי 2022 (עמ' 90-96).

הלימות ההון

לפרטים בדבר "הערכת הלימות ההון" ובדבר "תהליך תכנון ההון", ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 18-20).

יחס המינוף

כללי. יחס המינוף מוגדר כמדידת ההון מחולק במדידת החשיפה. ההון לצורך המדידה הוא הון רובד 1. מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים (לפרטים בדבר הגורמים שעשויים להשפיע על יחס המינוף, ראו ביאור סעיף 2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022, עמ' 189).

השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2022	2022	2023	
במיליוני שקלים חדשים			
376,754	379,074	399,202	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	-	התאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	-	התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
(2,597)	(4,956)	(5,064)	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	-	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
35,607	34,048	38,751	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
2,416	1,917	2,743	התאמות אחרות
412,180	410,083	435,632	יחס המינוף

גילוי על יחס המינוף (LR2)

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2022	2022	2023	
במיליוני שקלים חדשים			
362,878	361,870	382,037	חשיפות מאזניות
(195)	(182)	(180)	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות והפרשה קבוצתית)
362,683	361,688	381,857	סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
4,837	4,718	5,060	חשיפות בגין נגזרים⁽¹⁾
3,986	3,927	4,730	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	-	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	-	גילום ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים המאזניים בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	-	-	ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזמן שניתן בעסקאות בנגזרים
-	-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח
-	-	-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	קיצוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
8,823	8,645	9,790	סך חשיפות בגין נגזרים
5,067	5,702	5,234	חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	-	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	-	סכומים שקוזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי בגין נכסי מימון ניירות ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקאות כסוכן
5,067	5,702	5,234	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
138,814	135,086	149,986	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
(103,207)	(101,038)	(111,235)	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
35,607	34,048	38,751	פריטים חוץ מאזניים
⁽¹⁾ 25,353	⁽¹⁾ 24,653	⁽¹⁾ 28,065	הון וסך החשיפות
412,180	410,083	435,632	הון רובד 1
6.2	6.0	6.4	סך החשיפות
			יחס מינוף
			יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

(1) הון רובד 1 וסך החשיפות מוצגים לאחר ההקלה שנתן הפיקוח בגין תוכניות התייעלות.

(2) סכומי עלות השיחולף והתוספת בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית מוכפלים במקדם Alpha המשמש לחישוב EAD רגולטורי בהתאם לגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR).

סיכון אשראי

כללי. סיכון אשראי הינו סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וביכולתה להשיג את יעדיה כתוצאה מהרעה ביכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק, בחלקן או במלואן.
למידע כללי על איכות סיכון האשראי (CRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 24-28) ובדוח רבעון שלישי 2023.

סיכון אשראי לפי ענפי משק

להלן יובאו נתונים בדבר סיכון אשראי לפי ענפי משק.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2023											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾											
						סיכון אשראי לא					
יתרת	מחיקות	הוצאות	מזה:	מזה:		בעייתי	מזה:	מזה:			
הפרשה	חשבונאיות	בגין	סיכון	אשראי	מזה:	שאינו	סיכון	דירוג	סך-		
להפסדי	(גביות) נטו	הפסדי	אשראי	לא צובר	מזה:	בדירוג	אשראי	ביצוע	הכל ⁽⁹⁾		
אשראי	לתקופה	אשראי	לא צובר	בעייתי ⁽⁵⁾	חובות ⁽²⁾	ביצוע	בעייתי ⁽¹⁰⁾	אשראי ⁽¹¹⁾	הכל ⁽⁹⁾		
במיליוני שקלים חדשים											
פעילות לווים בישראל											
39	3	12	3	25	1,456	1,758	31	25	1,705	1,761	חקלאות
6	-	(1)	-	-	406	809	13	-	797	810	כרייה וחציבה
298	9	77	91	607	10,104	18,235	263	613	17,991	18,867	תעשייה
653	16	175	822	1,129	25,841	53,982 ⁽⁶⁾	631	1,129	52,243	54,003 ⁽⁶⁾	בינוי ונדל"ן - בינוי
בינוי ונדל"ן - פעילות											
411	20	83	233	309	14,494	17,015	94	309	16,783	17,186	בנדל"ן
103	4	3	8	33	4,377	6,472	20	33	7,122	7,175	אספקת חשמל ומים
462	46	177	154	810	24,437	29,577	633	816	28,346	29,795	מסחר
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל											
46	(1)	2	37	143	1,800	2,087	49	143	1,976	2,168	תחבורה ואחסנה
126	24	22	80	129	5,514	7,582	97	129	7,533	7,759	מידע ותקשורת
94	3	47	86	97	2,003	2,959	88	97	2,825	3,010	שירותים פיננסיים
160	(4)	62	22	23	16,555	26,139	129	23	31,204	31,356	שירותים עסקיים אחרים
168	7	28	23	90	6,080	8,699	423	90	8,219	8,732	שירותים ציבוריים וקהילתיים
182	3	13	64	349	10,463	11,964	103	350	11,516	11,969	סך-הכל מסחרי
אנשים פרטיים - הלוואות											
306	2	36	243	337	68,580	75,256	357	337	74,562	75,256	לדיר
958	164	273	183	633	33,998	76,792	2,712	633	73,452	76,797	אנשים פרטיים - אחר
4,012	296	1,009	2,049	4,714	226,108	339,326	5,643	4,727	336,274	346,644	סך-הכל ציבור
2	-	1	-	-	3,518	3,526	-	-	4,356	4,356	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	1,330	1,330	-	-	34,053	34,053	ממשלת ישראל
4,014	296	1,010	2,049	4,714	230,956	344,182	5,643	4,727	374,683	385,053	סך-הכל פעילות בישראל

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2023											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾							סיכון אשראי לא				
מזה: סיכון	מחיקות	הוצאות בגין חשבונאיות	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	
יתרת הפרשה	הפסדי (גביות) נטו	הפסדי אשראי לתקופה	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	מזה: סיכון	
הפסדי אשראי	אשראי	אשראי	לא צובר	בעייתיות ⁽⁵⁾	חובות ⁽²⁾ ⁽¹⁾	סך-הכל	ביצוע	ביצוע	ביצוע	ביצוע	
במיליוני שקלים חדשים											
5	-	4	-	-	128	128	120	-	8	128	פעילות לזרים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	-	248	248	חקלאות
50	(3)	(2)	21	140	3,405	5,873	391	140	5,837	6,368	כרייה וחציבה
3	-	1	-	-	74	246	15	-	231	246	תעשייה
231	(7)	85	75	1,863	13,575	15,991	1,720	1,899	12,513	16,132	בינוי ונדל"ן - בינוי
3	-	-	-	-	287	381	-	-	694	694	בינוי ונדל"ן - פעילות
97	-	11	6	1,089	7,713	12,145	677	1,089	10,508	12,274	בנדל"ן
9	-	1	47	331	1,799	1,862	50	331	1,503	1,884	אספקת חשמל ומים
7	-	(2)	-	-	343	364	70	-	451	521	מסחר
14	-	3	3	108	478	557	1	108	603	712	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
26	-	4	-	-	1,591	2,535	111	-	12,956	13,067	תחבורה ואחסנה
-	-	-	-	-	-	-	-	-	8,465	8,465	מידע ותקשורת
18	-	5	-	66	611	853	66	66	861	993	שירותים פיננסיים
43	-	-	40	769	4,752	5,010	507	772	4,196	5,475	מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב ⁽⁶⁾
506	(10)	110	192	4,366	34,756	45,945	3,728	4,405	50,609	58,742	שירותים עסקיים אחרים
6	-	(9)	-	-	452	465	4	-	461	465	שירותים ציבוריים וקהילתיים ⁽⁸⁾
5	-	-	-	86	1,147	2,154	53	86	2,018	2,157	אנשים פרטיים - אחר
517	(10)	101	192	4,452	36,355	48,564	3,785	4,491	53,088	61,364	סך-הכל ציבור
5	1	-	-	-	3,161	3,281	-	-	5,038	5,038	בנקים בחו"ל
25	-	1	-	-	2,004	2,898	-	-	8,657	8,657	ממשלות חו"ל
547	(9)	102	192	4,452	41,520	54,743	3,785	4,491	66,783	75,059	סך-הכל פעילות בחו"ל
4,561	287	1,112	2,241	9,166	272,476	398,925	9,428	9,218	441,466	460,112	סך-הכל

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך של 272,476 מיליון ש"ח, 50,387 מיליון ש"ח, 1,150 מיליון ש"ח, 2,699 מיליון ש"ח ו-133,400 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- כולל הלוואות לדיוור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בניה בסך של 428 מיליון ש"ח.
- כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 8,238 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך של 227 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו-FHLMC.
- כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 10,765 מיליון ש"ח.
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיוור בסך של 112 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחויות של עסקי לזרים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרייקטים שהן בונות מצויים בהליכי בניה.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2022											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾											
ההוצאה (הקטנת)							סיכון אשראי לא בעייתי				
מחיקות יתרת הפרשה	מחיקות (גביות) נטו להפסדי אשראי	הוצאה (הקטנת) התקופתית בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי	מזה: חובות ⁽²⁾ ⁽¹⁾	מזה: סך-הכל ⁽²⁾	סיכון אשראי לא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע	דירוג ביצוע	סיכון אשראי ⁽¹⁰⁾ ⁽¹²⁾	סיכון אשראי ⁽⁹⁾ ⁽¹²⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
הפסדי אשראי	לחקופה	אשראי	לא צובר	אשראי	חובות ⁽²⁾ ⁽¹⁾	סך-הכל ⁽²⁾	ביצוע	אשראי ⁽¹⁰⁾ ⁽¹²⁾	ביצוע	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים											
29	2	-	7	17	1,347	1,627	43	17	1,571	1,631	חקלאות
7	(2)	(4)	1	-	284	373	1	-	372	373	כרייה וחציבה
265	14	(7)	184	472	9,231	15,975	304	472	15,685	16,461	תעשייה
466	10	112	289	562	21,609	46,935 ⁽⁶⁾	446	562	45,942	46,950 ⁽⁶⁾	בינוי ונדל"ן - בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
320	2	56	212	347	14,478	16,232	211	348	15,737	16,296	אספקת חשמל ומים
95	-	23	-	12	3,680	5,195	4	12	5,948	5,964	מסחר
298	21	(49)	130	443	20,015	24,748	689	444	24,004	25,137	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
40	(1)	(21)	14	121	1,802	2,146	72	121	1,966	2,159	תחבורה ואחסנה
123	4	(21)	117	298	5,490	6,665	136	298	6,451	6,885	מידע ותקשורת
46	1	8	46	85	1,671	2,688	237	85	2,484	2,806	שירותים פיננסיים
107	-	(13)	26	48	13,799	18,950	320	48	22,425	22,793	שירותים עסקיים אחרים
155	23	(27)	44	157	6,081	8,523	454	157	7,945	8,556	שירותים ציבוריים וקהילתיים
140	(2)	38	6	338	10,121	11,614	213	338	11,074	11,625	סך-הכל מסחרי
2,091	72	95	1,076	2,900	109,608	161,671	3,130	2,902	161,604	167,636	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
254	7	45	233	306	63,036	72,174	485 ⁽²⁾	306	71,383 ⁽²⁾	72,174	אנשים פרטיים - אחר
828	69	129	76	449	32,397	73,188	2,108	449	70,638	73,195	סך-הכל ציבור
3,173	148	269	1,385	3,655	205,041	307,033	5,723	3,657	303,625	313,005	בנקים בישראל
1	-	-	-	-	2,219	2,248	-	-	3,037	3,037	ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	980	980	-	-	25,771	25,771	סך-הכל פעילות בישראל
3,174	148	269	1,385	3,655	208,240	310,261	5,723	3,657	332,433	341,813	הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2022											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כוללי ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						סיכון אשראי לא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע					
ההוצאה (הקטנת הוצאה)	מחיקות חשבונאיות (גביות) נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: חובות ⁽²⁾ בעייתיים ⁽⁵⁾	סך-הכל ⁽¹²⁾	סיכון אשראי לא בעייתי שאינו בדירוג ביצוע	דירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁰⁾	סך-הכל ⁽⁹⁾			
1	22	37	39	210	3,605	5,413	136	210	5,519	5,865	
במיליוני שקלים חדשים											
1	-	-	-	-	122	144	105	-	39	144	חקלאות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	338	338	כרייה וחציבה
37	22	(1)	39	210	3,605	5,413	136	210	5,519	5,865	תעשייה
1	-	-	-	-	64	198	-	-	198	198	בינוי ונדל"ן - בינוי
113	(53)	(49)	27	559	11,715	13,916	924	560	12,599	14,083	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
4	-	(3)	-	-	310	428	-	-	785	785	אספקת חשמל ומים
83	2	6	2	403	8,295	10,831	450	404	9,986	10,840	מסחר
11	-	(31)	79	528	1,908	1,979	137	531	1,324	1,992	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
12	-	(9)	-	-	783	809	-	-	1,000	1,000	תחבורה ואחסנה
3	-	1	3	56	191	257	-	56	271	327	מידע ותקשורת
23	-	(2)	-	-	1,501	2,219	87	-	11,112	11,199	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,389	7,389	מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב ⁽¹¹⁾
13	-	1	-	68	558	891	1	68	934	1,003	שירותים עסקיים אחרים
41	-	(8)	-	374	4,218	4,529	575	377	4,039	4,991	שירותים ציבוריים וקהילתיים ⁽⁸⁾
342	(29)	(95)	150	2,198	33,270	41,614	2,415	2,206	48,144	52,765	סך-הכל מסחרי
12	-	1	-	-	405	407	7	-	400	407	אנשים פרטיים - הלוואות לדירוג
6	-	-	-	48	1,316	2,095	78	48	1,975	2,101	אנשים פרטיים - אחר
360	(29)	(94)	150	2,246	34,991	44,116	2,500	2,254	50,519	55,273	סך-הכל ציבור
6	-	-	-	-	3,560	3,657	-	-	6,354	6,354	בנקים בחו"ל
26	-	2	-	-	1,620	2,444	-	-	8,219	8,219	ממשלות חו"ל
392	(29)	(92)	150	2,246	40,171	50,217	2,500	2,254	65,092	69,846	סך-הכל פעילות בחו"ל
3,566	119	177	1,535	5,901	248,411	360,478	8,223	5,911	397,525	411,659	סך-הכל

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך של 248,411 מיליון ש"ח, 40,749 מיליון ש"ח, 1,271 מיליון ש"ח, 4,806 מיליון ש"ח ו-116,422 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- כולל הלוואות לדירוג, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בניה בסך של 441 מיליון ש"ח.
- כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 7,141 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך של 250 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FHLMC ו-FNMA.
- כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 9,101 מיליון ש"ח.
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדירוג בסך של 202 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרוייקטים שהן בנות מצויים בהליכי בניה.
- סווג מחדש בעקבות טיוב נותנים.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2022											
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾											
ההוצאה (הקטנת הוצאה)						סיכון אשראי לא בעייתי					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות (גביות) נטו לתקופה	השנתית בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון לא צובר	מזה: סיכון לא צובר	מזה: סיכון לא צובר	סך-הכל ⁽²⁾	סך-הכל ⁽²⁾	דירוג ביצוע	דירוג ביצוע	סך-הכל ⁽⁹⁾	סך-הכל ⁽⁹⁾
אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי	אשראי
29	2	-	8	20	1,390	1,671	70	20	1,583	1,673	חקלאות
7	(2)	(3)	-	-	299	392	1	-	392	393	כרייה וחציבה
256	58	31	176	488	9,566	16,733	311	489	16,350	17,150	תעשייה
493	24	153	278	1,219	22,853	(6)49,139	228	1,219	47,713	(6)49,160	בינוי ונדל"ן - בינוי
											בינוי ונדל"ן - פעילות
325	2	61	219	343	14,049	16,115	152	362	15,681	16,195	בנדל"ן
104	-	31	-	13	3,844	6,130	16	13	6,890	6,919	אספקת חשמל ומים
316	9	(42)	119	487	21,446	26,867	528	490	26,073	27,091	מסחר
											בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
43	(1)	(19)	12	114	1,785	2,094	57	114	1,964	2,135	תחבורה ואחסנה
128	5	(16)	113	271	5,505	6,679	132	271	6,453	6,856	מידע ותקשורת
51	-	12	49	99	1,705	2,652	85	99	2,505	2,689	שירותים פיננסיים
94	21	(4)	1	5	14,144	20,936	444	5	24,950	25,399	שירותים עסקיים
											אחרים
145	45	(14)	28	142	6,047	8,550	456	142	7,974	8,572	שירותים ציבוריים וקהילתיים
172	(3)	69	130	484	10,193	11,747	100	484	11,173	11,757	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
2,163	160	259	1,133	3,685	112,826	169,705	2,580	3,708	169,701	175,989	סך-הכל מסחרי
											אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
271	5	61	229	313	64,891	73,227	647	313	72,267	73,227	אנשים פרטיים - אחר
818	115	163	81	481	32,866	72,932	2,239	481	70,216	72,936	סך-הכל ציבור
3,252	280	483	1,443	4,479	210,583	315,864	5,466	4,502	312,184	322,152	בנקים בישראל
1	-	-	-	-	1,482	1,512	-	-	2,634	2,634	ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	912	912	-	-	27,275	27,275	סך-הכל פעילות בישראל
3,253	280	483	1,443	4,479	212,977	318,288	5,466	4,502	342,093	352,061	הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2022										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
ההוצאה (הקטנת הוצאה)						סיכון אשראי לא בעייתי				
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות (גביות) נטו לתקופה	השנתית בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: חובות ⁽²⁾ בעייתיים ⁽⁵⁾	סך-הכל ⁽²⁾	סיכון אשראי לא בעייתי	דירוג ביצוע אשראי ⁽¹⁰⁾	סך-הכל ⁽⁹⁾	סך-הכל ⁽⁹⁾
1	-	(1)	-	-	118	122	-	-	122	122
-	-	-	-	-	-	-	-	-	309	309
47	23	6	34	250	3,421	5,493	110	250	5,394	5,754
1	-	-	-	-	69	211	3	-	208	211
133	(60)	(36)	26	997	12,344	14,191	998	999	12,315	14,312
4	-	(3)	-	-	315	417	-	-	781	781
79	8	9	-	439	7,523	10,843	181	441	10,285	10,907
8	-	(34)	58	350	1,612	1,680	215	352	1,140	1,707
8	-	(13)	-	-	407	428	-	-	578	578
10	-	7	3	38	360	444	-	38	494	532
20	-	(4)	-	-	1,294	1,966	14	-	10,555	10,569
-	-	-	-	-	-	-	-	-	6,963	6,963
12	-	1	-	72	422	624	69	72	719	860
39	-	(9)	8	511	4,151	4,475	527	514	3,913	4,954
362	(29)	(77)	129	2,657	32,036	40,894	2,117	2,666	46,813	51,596
14	-	2	-	-	434	447	12	-	435	447
3	-	(1)	-	48	1,235	2,016	90	48	1,882	2,020
379	(29)	(76)	129	2,705	33,705	43,357	2,219	2,714	49,130	54,063
5	-	-	-	-	2,644	2,745	-	-	4,502	4,502
25	-	-	-	-	1,710	2,473	-	-	8,780	8,780
409	(29)	(76)	129	2,705	38,059	48,575	2,219	2,714	62,412	67,345
3,662	251	407	1,572	7,184	251,036	366,863	7,685	7,216	404,505	419,406

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך של 251,036 מיליון ש"ח, 43,001 מיליון ש"ח, 857 מיליון ש"ח, 2,363 מיליון ש"ח ו-122,149 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בניה בסך של 519 מיליון ש"ח.
- כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 6,724 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA ובסך של 239 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FHLMC ו-FNMA.
- כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 9,407 מיליון ש"ח.
- סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- יתרת החובות המסחריים כוללת הלוואות לדיור בסך של 218 מיליון ש"ח, המשולבות במערך העסקאות והבטחונות של עסקי לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה, שהפרייקטים שהן בוונות מצויים בהליכי בניה.
- סווג מחדש בעקבות טיוב נתונים.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

כ-98% מהחשיפה ליום 30 בספטמבר 2023 הינה למוסדות פיננסיים בדרוג "A-" ומעלה, בדומה ליום 31 בדצמבר 2022. לפרטים נוספים, ראו בדוח רבעון שלישי 2023.

טיוטות והוראות שפורסמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023

עסקות רכישת קרקע בסיכון גבוה. ביום 23 בינואר 2023 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין העוסקות בדרישות הלימות ההון: בעקבות החלטת דרישת הון גבוהה יותר לעסקאות לרכישת קרקע בסיכון גבוה, עלה הצורך במתן הבהרות הנוגעות לאופן חישוב שיעור המימון, לפיה עליה בשיעור המימון בהלוואות המיועדות לרכישת קרקע למטרות פיתוח או בנייה מעל רף של 80% הנובעת מריבית שתיצבר עד ליום 31 בדצמבר 2023 כתוצאה מ"תקופת גרייס" שניתנה לאחר באוקטובר 2023 לא תובא בחישוב שיעור המימון.

נקיטת צעדים צרכניים בסביבה פיננסית משתנה. ביום 26 בפברואר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא נקיטת צעדים צרכניים בסביבה פיננסית משתנה בו צוין כי מצופה מהתאגידים הבנקאיים לנקוט צעדים מגוונים לנטר לוויים אשר מבקשים להיערך לקראת קושי אפשרי בהחזר החיוב החודשי ולהזמין אותם לבחון דרכים שונות על מנת להקל על תזרים המזומנים, וכן להמשיך לבחון חלופות הנוגעות לאופן העמידה של הלקוחות בהחזר החודשי והכל תוך מענה הולם, זמין ומקצועי לפניותיהם וצרכיהם תוך דגש למאפיינים ייחודיים של קבוצות אוכלוסייה שונות ולערוצים השונים בהן ניתן השירות ולשפות שונות.

דוח היציבות הפיננסית למחצית הראשונה של שנת 2023

ביום 2 באוגוסט 2023 פרסם בנק ישראל את הדוח, שעיקריו: המערכת הפיננסית המקומית נותרה יציבה. אי הוודאות סביב שינויי החקיקה העלתה את פרמיית הסיכון של המשק ולוותרת בפיחות של שער החליפין שתרם לעלייה באינפלציה, בירידה במחירי המניות ובהתגברות התנודתיות בשוק המט"ח ובשווקים הפיננסיים. כריות הביטחון שאגרו משקי הבית והתאגידים הגבירו את עמידותם בפני זעזועים פוטנציאליים. המערכת הפיננסית במשק הושפעה משני גורמים עיקריים: האחד, המשך ההידוק המוניטרי והאטת הצמיחה הכלכלית בארץ ובעולם; והשני, חוסר הוודאות סביב ההשלכות של שינויי החקיקה המתייחסים למערכת המשפט בישראל על תפקודו של המשק ועל המערכת הפיננסית בכללותה. להערכת בנק ישראל, אם תהליכים אלו - בארץ ובעולם - יתעצמו, הם עלולים לאתגר את המערכת בטווח הבינוני. ההידוק המוניטרי, הנדרש בשל האינפלציה המתמשכת, והתמתנות הצמיחה התבטאו בעליה של מדדי הסיכון - ועמם התמחר - בשוק הנדל"ן ובשווקים הפיננסיים ובעליה של עלויות האשראי. על רקע זה מתמודדים משקי הבית והעסקים עם הכבדה של נטל שירות החוב. למרות גידול ההחזר החודשי של האשראי, כושר ההחזר של משקי הבית - בעיקר של הלוואות לדיור - נותר גבוה. עם זאת, באשראי הצרכני, שמקורו מחוץ למערכת הבנקאית, נרשמה עליה מסוימת בשיעור הפיגורים. באשראי העסקי עלו האינדיקטורים לסיכון בענפי הבינוני והנדל"ן, שאליהם המערכת הפיננסית חשופה במיוחד. בשאר הענפים לא ניכרת הרעה.

ניהול סיכון אשראי - חוות דעת כתובה של פונקציית ניהול הסיכונים. ביום 7 בנובמבר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המעדכן את הגדרת "חשיפת אשראי משמעותית" בסעיף 44 להוראת ניהול בנקאית תקין מספר 311, כך שקריטריון הסף למעורבות מנהל הסיכונים בחשיפת אשראי הוא 50 מיליון ש"ח או 1% מהון הבנק (לפי הנמוך) במקום 25 מיליון ש"ח, זאת מתוך מטרה ליעל את עבודתו של מנהל הסיכונים ולאפשר לו התמקדות בנייתו אשראי בעל היקף וסיכון גבוה יותר. התאגיד הבנקאי יהיה רשאי לקבוע את הסף על 25 מיליון ש"ח הקיים בנוסח הנוכחי, גם אם הוא עולה על 1% מהון רובד 1.

ניהול סיכון אשראי - ארכה לקבלת דוח כספי עדכני. ביום 31 באוקטובר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה המאריכה את התקופה בה ייחשב דוח כספי כמעודכן, בשלושה חודשים, היינו סה"כ שנים עשר חודשים ממועד הדוח כספי, לנוכח מלחמת "חרבות ברזל" והפגיעה בתפקוד המשק. ארכה זו תחול בין אם מדובר במתכונת שקבע התאגיד הבנקאי בין אם מדובר במתכונת דוח כספי.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

איכות האשראי של חשיפות אשראי

יתרות נטו	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות ברוטו		חובות, למעט איגרות חוב
		אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
במיליוני שקלים חדשים				
ליום 30 בספטמבר 2023				
264,333	4,044	266,038	2,339	חובות, למעט איגרות חוב
42,059	-	42,059	-	איגרות חוב
142,768	500	143,236	32	חשיפות חוץ מאזניות
449,160	4,544	451,333	2,371	סך הכל
ליום 30 בספטמבר 2022				
240,712	3,172	242,286	1,598	חובות, למעט איגרות חוב
38,027	-	38,026	1	איגרות חוב
129,860	384	130,198	46	חשיפות חוץ מאזניות
408,599	3,556	410,510	1,645	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2022				
243,596	3,216	245,304	1,508	חובות, למעט איגרות חוב
39,334	-	39,333	1	איגרות חוב
132,068	424	132,440	52	חשיפות חוץ מאזניות
414,998	3,640	417,077	1,561	סך הכל

לפרטים בדבר שינויים במלאי החובות הלא צוברים ובמלאי החובות הבעייתיים שאורגנו מחדש (CR2) ולגילוי נוסף בנוגע לאיכות האשראי של חשיפות אשראי (CRB), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 29).

דרישות גילוי איכותיות בנוגע לשיטות להפחתת סיכון אשראי (CRC)

לפרטים בדבר הפחתת סיכון אשראי ובדבר הפחתת הסיכון בגין ריכוזיות, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 38-40).

שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה (CR3)

שיטות להפחתת סיכון אשראי - גילוי כמותי

מובטחים						לא מובטחים				
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי ביטחון		מזה:	סך הכל	סך הכל		
מזה:	יתרה	מזה:	יתרה	מזה:	יתרה	מזה:	יתרה	מזה:	יתרה	
מובטח	מאזנית	מובטח	מאזנית	מובטח	מאזנית	מובטח	מאזנית	מובטח	מאזנית	
במיליוני שקלים חדשים										
ליום 30 בספטמבר 2023										
-	-	9,435	9,435	8,562	34,555	17,997	43,990	220,343		חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	42,059		איגרות חוב
-	-	9,435	9,435	8,562	34,555	17,997	43,990	262,402		סך הכל
-	-	1,319	1,825	39	160	1,358	1,985	2,493		מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
ליום 30 בספטמבר 2022										
-	-	7,107	7,107	9,575	36,185	16,682	43,292	197,420		חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	38,027		איגרות חוב
-	-	7,107	7,107	9,575	36,185	16,682	43,292	235,447		סך הכל
-	-	342	609	24	196	366	805	1,170		מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
ליום 31 בדצמבר 2022										
-	-	8,763	8,763	9,829	34,814	18,592	43,577	200,019		חובות, למעט איגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	39,334		איגרות חוב
-	-	8,763	8,763	9,829	34,814	18,592	43,577	239,353		סך הכל
-	-	605	915	27	189	632	1,104	1,623		מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)

חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון

סך הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני שקלים חדשים									
ליום 30 בספטמבר 2023									
									ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית
89,619	40	224	-	-	-	-	36	89,319	ארצית
12,216	-	6	-	-	1,437	-	8,738	2,035	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
12,716	-	22	-	-	91	-	12,603	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
609	-	-	-	-	-	-	609	-	חברות ניירות ערך
105,117	1,505	85,495	-	-	6,611	-	11,506	-	תאגידים
35,431	-	121	35,310	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
15,182	-	32	15,150	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
69,845	-	1,278	7,862	21,844	22,178	16,683	-	-	בביטחון נכס למגורים
42,650	-	42,650	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
2,303	1,801	502	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
12,392	1,602	8,346	-	-	-	-	-	2,444	נכסים אחרים
1,901	1,168	733	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
398,080	4,948	138,676	58,322	21,844	30,317	16,683	33,492	93,798	סך הכל
ליום 30 בספטמבר 2022									
									ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית
100,628	220	113	-	-	-	-	13	100,282	ארצית
11,428	-	57	-	-	1,451	-	8,215	1,705	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
9,916	-	42	-	-	80	-	9,794	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
529	-	-	-	-	-	-	529	-	חברות ניירות ערך
125,021	1,158	⁽¹⁾ 71,430	-	-	870	-	13,278	-	תאגידים
34,226	-	324	33,902	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
14,492	-	24	14,468	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
64,514	-	1,249	8,195	18,438	20,744	15,888	-	-	בביטחון נכס למגורים
4,657	-	⁽¹⁾ 42,942	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
1,738	1,193	545	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
11,339	1,538	7,648	-	-	-	-	37	2,116	נכסים אחרים
1,875	1,124	751	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
378,488	4,109	124,374	56,565	18,438	23,145	15,888	31,866	104,103	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2022									
									ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית
97,794	120	232	-	-	-	-	52	97,390	ארצית
11,488	-	71	-	-	1,419	-	8,242	1,756	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
8,049	-	51	-	-	73	-	7,925	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
626	-	-	-	-	-	-	626	-	חברות ניירות ערך
89,569	1,348	⁽¹⁾ 72,127	-	-	5,988	-	10,106	-	תאגידים
34,350	-	142	34,208	-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
14,430	-	15	14,415	-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
66,401	-	1,234	8,066	19,630	21,297	16,174	-	-	בביטחון נכס למגורים
44,590	-	⁽¹⁾ 44,590	-	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
2,235	1,790	445	-	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
10,810	1,590	7,319	-	-	-	-	37	1,864	נכסים אחרים
1,754	1,142	612	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
380,342	4,848	126,226	56,689	19,630	28,777	16,174	26,988	101,010	סך הכל

הערה:

(1) החל מדוחות הביניים ליום 30 ביוני 2023, בעקבות בחינת ההגדרה של סגמנט נדל"ן מסחרי, סווגו יתרות מסגמנט תאגידים לסגמנט נדל"ן מסחרי. מספרי השוואה סווגו מחדש בהתאם.

סיכון אשראי של צד נגדי

לגילוי איכותי על סיכון אשראי של צד נגדי (CCRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 42).

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

RWA	EAD לאחר CRM	Alpha ששימש	חשיפה		עלות שיחלוף
		לצורך חישוב EAD רגולטורי	פוטנציאלית עתידית	עלות שיחלוף	
במיליוני שקלים חדשים					
ליום 30 בספטמבר 2023					
3,996	7,786	1.4	3,193	2,379	הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי של צד נגדי - CCR - SA (עבור נגזרים)
2,562	5,387		-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
6,558	13,173		3,193	2,379	סך-הכל
ליום 30 בספטמבר 2022					
3,232	7,754	1.4	2,536	3,002	הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי של צד נגדי - CCR - SA (עבור נגזרים)
3,067	4,665		-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
6,363	12,587		2,536	3,002	סך-הכל
ליום 31 בדצמבר 2022					
2,952	7,110	1.4	2,700	2,379	הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי של צד נגדי - CCR - SA (עבור נגזרים)
2,587	3,906		-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך SFT)
5,539	11,016		2,700	2,379	סך-הכל

הקצאת הון בגין התאמות שערור לסיכון אשראי (CCR2) (CVA)

RWA	EAD לאחר CRM	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית	
במיליוני שקלים חדשים			
ליום 30 בספטמבר 2023			
2,514	7,381	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית	
ליום 30 בספטמבר 2022			
2,154	7,845	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית	
ליום 31 בדצמבר 2022			
2,077	6,890	סך כל התיקים שמחושבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית	

הגידול בהקצאת הון בגין התאמת שיעור לסיכון אשראי נובע מגידול בפעילות בנגזרים מול לקוחות.

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקולות סיכון (CCR3)

סך חשיפת אשראי	100%	75%	50%	20%	0%	
במיליוני שקלים חדשים						
ליום 30 בספטמבר 2023						
1,170	-	-	-	-	1,170	ריבנויות
382	-	-	-	382	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
4,468	2	-	-	4,466	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
1,932	-	-	-	1,932	-	חברות ניירות ערך
313	313	-	-	-	-	נדל"ן מסחרי
4,851	4,809	-	42	-	-	תאגידים
-	-	-	-	-	-	משכנתאות
23	18	5	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
34	31	3	-	-	-	עסקים קטנים
13,173	5,173	8	42	6,780	1,170	סך הכל
ליום 30 בספטמבר 2022						
1,304	-	-	-	-	1,304	ריבנויות
463	-	-	-	463	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
3,066	-	-	-	3,066	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,584	-	-	-	2,584	-	חברות ניירות ערך
5,116	5,057	-	59	-	-	תאגידים
-	-	-	-	-	-	משכנתאות
35	35	-	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
19	19	-	-	-	-	עסקים קטנים
12,587	5,111	-	59	6,113	1,304	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2022						
891	-	-	-	-	891	ריבנויות
451	-	-	-	451	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
3,157	3	-	-	3,154	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))
2,093	-	-	-	2,093	-	חברות ניירות ערך
4,383	4,329	-	54	-	-	תאגידים
-	-	-	-	-	-	משכנתאות
19	19	-	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
22	22	-	-	-	-	עסקים קטנים
11,016	4,373	-	54	5,698	891	סך הכל

הרכב הבטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)

ביטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות ערך		ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים			
שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	לא מנותק	מנותק
במיליוני שקלים חדשים					
ליום 30 בספטמבר 2023					
-	-	268	9	250	952
571	-	1,366	-	4,668	-
-	-	-	-	13	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	13	-
-	-	-	-	1,385	-
-	2,214	-	-	246	-
571	2,214	1,634	9	6,575	952
ליום 30 בספטמבר 2022					
-	-	⁽¹⁾ 284	-	⁽¹⁾ 59	843
⁽¹⁾ 167	-	⁽¹⁾ 1,740	-	⁽¹⁾ 2,891	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	1,655	-	-	⁽¹⁾ 191	-
167	1,655	2,023	6	3,141	843
ליום 31 בדצמבר 2022					
-	-	139	6	⁽¹⁾ 122	742
⁽¹⁾ 216	-	1,061	-	⁽¹⁾ 2,821	-
-	-	-	-	⁽¹⁾ 8	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	⁽¹⁾ 1	-
-	-	-	-	⁽¹⁾ 686	-
-	1,918	-	-	⁽¹⁾ 137	-
216	1,918	1,200	6	3,775	742

הערה:

(1) טיוב בחישוב הנתונים.

סיכון שוק

לגילוי איכותי כללי בדבר סיכוני שוק (MRA), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 46-58).

גילוי כמותי

(1) מגבלות הדירקטוריון

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 49).

(2) החשיפה לסיכון ריבית

כללי

הסיכון להפסד כתוצאה מתזוזות מקבילות ולא מקבילות, בעקום התשואה, וההשפעה של האופציונליות הגלומה במכשירים פיננסיים שונים.

הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק

- הקבוצה מבחינה בין שני סוגים של תיקים: תיק למסחר ותיק בנקאי. תיקים אלה נבדלים באופי חשיפתם לסיכונים שוק ומכאן גם בכלי הניהול המשמשים לניהול סיכונים השוק שלהם.
- התיק למסחר מורכב מפוזיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות עם כוונת מסחר או מתוך כוונה להרוויח בטווח הקצר. פוזיציות אלו יהיו סחירות ושניתן לגדרן באופן מלא. ככלל, התיק למסחר מרוכז בחדר עסקות ובתיקי האג"ח למסחר שביחידת הנוסטרו.
 - התיק הבנקאי - מכלול הנכסים וההתחייבויות המאזניים והפריטים החוץ מאזניים של הקבוצה אשר אינם נכללים בתיק למסחר. מדדי הסיכון המשמשים לניהול סיכון הריבית הכולל מוצגים באופן מפורט בסעיף מידע נוסף על החשיפה לסיכונים שוק להלן. המודלים המשמשים לניהול סיכון הריבית בתיק הבנקאי בלבד מוצגים באופן מפורט בפרק סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי להלן.

הקשר בין סעיפי מאזן לבין פוזיציות שנכללו בגילוי על סיכון השוק

השפעת 100BP		השפעת 100BP		נכסים	
השפעת 100BP ליום 30 בספטמבר 2022	ליום 30 בספטמבר 2023	השפעת 100BP ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 בספטמבר 2023	השפעת 100BP ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 30 בספטמבר 2023
במיליוני שקלים חדשים					
1,274	989	3,106	3,125	אשראי	
418	424	732	754	תיק ניירות ערך זמין למכירה	
221	144	36	2	תיק ניירות ערך למסחר	
1,845	1,725	576	506	תיק ניירות ערך לפדיון	
258	216			חוץ מאזני (נגזרים)	
3	133	18	15	אחר	
4,020	3,631	4,467	4,402	סך-הכל	

(3) מידע נוסף – מודלים ומדדי סיכון

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 50-52).

מדדים ראשיים בניהול

מדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים בריבית. לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 50-51).

פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - במדד רגישות השווי הכלכלי לשינויים מקביליים של עקומי הריבית ב-100 נק' בסיס (מודל ה-EVE)

לתקופה שהסתיימה ב			
31.12.2022		30.09.2023	
חשיפה	מקסימלית	במהלך	חשיפה
מקסימלית	סוף שנת	הרבעון	סוף הרבעון
במהלך 2022	2022	השלישי	השלישי
במיליוני שקלים חדשים			
(845)	(447)	(772)	(772)
		(1,676)	(1,921)
UP 100	UP 100	UP 100	UP 100
		חשיפה בפועל	
		מגבלת דירקטוריון	
		התרחיש בו נמדדה החשיפה	

מדד רגישות השווי החשבונאי לשינויים בשווי החשבונאי בתרחישי ההון. לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 51).

פירוט החשיפה הקבוצתית והמגבלות - ירידת השווי החשבונאי בתרחישי ההון

לתקופה שהסתיימה ב			
31.12.2022		30.09.2023	
חשיפה	מקסימלית	במהלך	חשיפה
מקסימלית	סוף שנת	הרבעון	סוף הרבעון
במהלך 2022	2022	השלישי	השלישי
במיליוני שקלים חדשים			
(609)	(149)	(412)	(412)
		(1,676)	(1,921)
		חשיפה בפועל	
		מגבלת דירקטוריון	

העליה בתוצאות התרחיש בתשעת החודשים הראשונים נובעת מעדכון הפרמטרים בתרחיש ולא כתוצאה משינוי בחשיפה. תוצאות התרחיש לפי הפרמטרים הישנים או החדשים היו מובילים לתוצאות דומות בשתי התקופות.

מדדים ומודלים נוספים

הערך הנתון לסיכון VaR (Value at Risk)

ה-VaR של פעילות המסחר. ה-VaR על פעילות המסחר מחושב בתדירות יומית בשיטה היסטורית (היברידיית), ברמת ביטחון של 99% ולאופק זמן של יום אחד.

הדירקטוריון קבע מגבלות ספציפיות על ה-VaR של פעילות המסחר. ברבעון השלישי של שנת 2023 לא נרשמו חריגות ממגבלה זו. אומדן זה משמש כאחד מכלי הניהול המרכזיים של פעילות המסחר.

פירוט החשיפה במונחי ה-VaR על פעילות המסחר

לסוף השנה		רבעון שלישי	
2022		2023	
חשיפה	מקסימלית	במהלך	חשיפה
מקסימלית	סוף השנה	הרבעון	סוף הרבעון
במהלך השנה	2022	הרבעון	השלישי
במיליוני שקלים חדשים			
29.2	15.2	29.2	15.2
		40	40
		חשיפה בפועל	
		מגבלת דירקטוריון	

הערה:

ה-VaR חושב עבור יום עסקים אחד ובהסתברות של 99%.

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 51-52).

לפרטים בדבר ניתוח הפסדים בתרחישי קיצון (Stress Tests) ובדבר ניתוח הכנסות הריבית הצפויות ה-NII (Net Interest Income) וה-EaR (Earning at Risk), ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 52).

(4) חשיפת אינפלציה ושערי חליפין

חשיפות האינפלציה ושערי חליפין של הבנק מתבצע בראיה כלכלית, תוך התייחסות להשלכות החשיפה גם על התנודתיות החשבונאית במקרים בהם קיימת אי התאמה בין הראיה החשבונאית לכלכלית. מדידת הסיכון מתבצעת באמצעות חישוב עודף/חסר הנכסים על ההתחייבויות לאחר הכללת תיקונים כלכליים.

ניהול החשיפות בפועל מתבצע בתדירות יומית על בסיס הפוזיציות הכלכליות במגזרי ההצמדה ובמטבעות השונים, אשר שונות מהפוזיציות החשבונאיות אותן ניתן לראות בביאור 32 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022. השינוי העיקרי נובע מהעברת מגזרי הצמדה של ההתחייבויות הפנסיוניות בגין שכר וזכויות עובדים נוספות (מן המגזר השקלי במדידה החשבונאית למגזר הצמוד במדידה הכלכלית).

שינויים נוספים הינם: אי הכללת הפסדים או רווחים כתוצאה משינויים בשווי השוק של איגרות חוב במט"ח או צמודות מדד; הוספת רכוש קבוע במט"ח כנכס כספי; העברת חובות פגומים לא צוברים במט"ח למגזר הצמדה שקלי והוספת חשיפת המט"ח בקופת הפיצויים לעובדי הבנק - ב.ל.ד. (בפוזיציות החשבונאיות נרשם רק הפער שבין העתודה ליעודה בקופה). החיסוי על הפוזיציה המבנית במט"ח הנובעת מההשקעה ב-אי די בי ניו יורק בוטל על מנת לצמצם את רגישות יחס ההון לשינויים בשערי חליפין.

תמהיל ההשקעה במגזרי ההצמדה השונים נקבע באופן שוטף במסגרת המגבלות המוצגות להלן ועל בסיס תחזיות לגבי משתני השוק הרלבנטיים. החשיפה נמדדת בכל מטבע מהותי בנפרד.

התפלגות השקעת ההון בפועל ביחס למגבלות שנקבעו (הנתונים מוצגים ביחס להון)

שנת 2022			רבעון שלישי 2023			טווח החשיפה			
מגזר	מגבלה	סוף תקופה	מ-	עד	ממוצע	סוף שנה	מ-	עד	
צמוד מדד*	80%-80%	53.3%	48.0%	53.3%	50.3%	40.7%	33.9%	40.7%	40.7%
מט"ח	15% - 30%	18.5%	18.1%	19.6%	18.8%	17.6%	16.8%	17.6%	17.6%

הערה:

* עיתוי חישוב הפוזיציה הכלכלית: הפוזיציה המנוהלת מחושבת על בסיס נתוני ההון בסוף הרבעון החולף בתוספת שינויים שחלו במהלך הרבעון האחרון, עד מועד החישוב. שינויים אלה מבוססים על נתונים לא סופיים, כפי שהם ידועים במועד החישוב. לעומת זאת, הפוזיציה במאזן ההצמדה מחושבת על בסיס נתונים מבוקרים המשמשים במסגרת הדוחות הכספיים.

חשיפות הבסיס הקבוצתיות בטבלה לעיל מבוססות על ממוצע חודשי. עם זאת, ניהול החשיפה בכל חברה בת מהותית מבוצע באופן אפקטיבי ובתדירות שבועית לפחות.

להערכת הבנק, החשיפה בבסיסי ההצמדה השונים לסוף תקופת הדיווח אינה שונה באופן מהותי מהחשיפות במהלך התקופה.

(5) ניהול פוזיציות בתיק למסחר

תיקי המסחר. הקבוצה מבחינה בין חשיפות הנוצרות במהלך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין החשיפה למסחר. ככלל, חשיפות מסחר קיימות בחברת האם בלבד ומרוכזות ברובן בחדר העסקות כחלק מפעילות הבנק כ"עושה שוק" באג"ח ממשלתי במט"ח ובנגזרים. בחברות הבת מתקיימות מעת לעת חשיפות מסחר בהיקפים לא מהותיים. פעילות המסחר מכוונת ליצירת הכנסות תוך לקיחת חשיפות בטווח הסיכון המותר לפעילות ותוך קיום מעקב ובקרה יומיים ותוך-יומיים.

כאמור, פעילות המסחר מרוכזת רובה בחדר העסקות, המבצע הן פעולות מסחר עם לקוחות ופעולות לגידור הסיכונים והן פעולות לשם יצירת רווח, כחלק מניהול סיכוני השוק. בנוסף, קיים תיק מסחר לא משמעותי במסגרת יחידת ההשקעות.

הדירקטוריון קבע מערכת מגבלות נוספות לפעילות המסחר ולפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות. המגבלות על פעילויות המסחר השונות נקבעו הן במונחים של היקף הפעילות, והן במונחי רגישות לגורמי סיכון בהן הערך בסיכון (VaR) וההפסד התיאורטי בתרחישים, לרבות תרחישי קיצון. המגבלות מנוטרות בתדירות יומית ותוך יומית על ידי יחידות הבקרה בחטיבת שווקים פיננסיים. ראש החטיבה קבע מערכת מגבלות פנימית, במסגרת מגבלות הדירקטוריון, במטרה להתריע מראש על התקרבות למגבלות הדירקטוריון ובכך למנוע חריגות ממגבלות אלה.

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים. הבנק פעיל במגוון רחב של מכשירים פיננסיים נגזרים בשקלים ובמט"ח, ומשמש "עושה שוק" בחלקם. חלק ניכר מהעסקאות מבוצעות "מעבר לדלפק" (OTC) לפי צרכי הלקוחות וצרכי הבנק. קביעת המחירים לעסקאות אלה מבוצעת על בסיס תשואות ומחירי נכסי הבסיס, בהתבסס על מודלים מקובלים לתמחור ובהתחשב בתנאי התחרות בענף.

חשיפות השוק הנוצרות כתוצאה מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, הן לאינפלציה ושערי חליפין והן לריבית, נכללות במסגרת מגבלות הדירקטוריון השונות. החשיפות לצד נגדי מנוהלות תחת הסכמים להעברה וקיזוז של ביטחונות ומול מסלקות מרכזיות.

בנוסף, קבע דירקטוריון הבנק את מגוון המכשירים הפיננסיים שלבנק מותר לפעול בהם ואופן הפעילות של הבנק בכל אחד מהם (בין אם עבור לקוחותיו ובין אם עבור עצמו). כמו כן נקבעו מגבלות ראש חטיבת שווקים פיננסיים להיקף הפעילות לפי סוגי המכשירים שנועדה לתחום את הסיכון התפעולי הכרוך בפעילות בו. היקף הפעילות במכשיר מסוים אינו מייצג בהכרח את רמת הסיכון הפיננסי הגלומה בו. כלל החשיפות והעמידה במגבלות הדירקטוריון נמדדות ומבוקרות באופן שוטף על ידי גורמי הבקרה של קו ההגנה הראשון. ברבעון השלישי של שנת 2023 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

עסקאות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים מבוצעות בחלקן עם תאגידים בנקאיים או עם חברי הבורסה לניירות ערך, המחויבים לעמידה בדרישות של הלימות הון או לעמידה ברמת בטחונות מול הבורסה לניירות ערך, ובחלקן עם לקוחות הבנק האחרים, המחויבים בבטחונות בהתאם לנוהלי הבנק. **פעילות בשוק המעו"ף.** הבנק פועל בשוק המעו"ף על מדד המניות עבור לקוחותיו בלבד, תוך שמירת בטחונות בהתאם להנחיות הבורסה לניירות ערך. באופציות על שערי החליפין של הדולר, פועל הבנק בשוק המעו"ף הן עבור לקוחות והן עבור עצמו.

נתונים (חשבונאיים) אודות היקפי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, של הבנק והחברות המאוחדות שלו

31 בדצמבר 2022	30 בספטמבר 2023	
במיליוני שקלים חדשים		
77,571	91,945	נגזרים שאינם למסחר
10,109	12,696	מזה: נגזרים מגזרים
369,299 ⁽¹⁾	402,314	נגזרים למסחר
446,870	494,259	סך-הכל סכום נקוב

הערה:

(1) סווג מחדש - בעקבות טיוב נתונים.

היבטים חשובנאים. המדיניות החשבונאית לגבי מדידת ערכם של המכשירים הפיננסיים הנגזרים והתוצאות הנובעות מהם, סוגי העסקאות והמכשירים הפיננסיים הנגזרים, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים, מפורטת בביאורים 1 ד 6 ו-28 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 (עמ' 124, 200-205).

על פי הנחיות המפקח על הבנקים כאמור, הוגדרו רוב העסקאות שמבצע הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים במסגרת ניהול סיכונים השוק הנובעים מנכסי הבסיס הפיננסיים שלו (ALM) כ"עסקאות ALM" ולא "עסקאות גידור", מאחר שלפי הנחיות אלו נדרשים קריטריונים מחמירים על מנת שעסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים יוכרו כ"עסקאות גידור".

רוב נכסי הבסיס שחשיפתם לסיכונים שוק כאמור מנוהלת על ידי עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים - אינם סחירים. ההכנסות וההוצאות הנובעות מנכסים אלה נקפות לדוח הרווח והפסד על בסיס צבירה, בעוד שתוצאות העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שהוגדרו כ"עסקאות ALM" מחושבות לפי "שווי ההוגן". לפיכך, לא מתקיימת הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של נכסי הבסיס והתוצאות הנובעות מהם, לבין העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים בגין אותם נכסי בסיס שנכללו ב"עסקאות ALM".

הכנסות המימון ממכשירים פיננסיים נגזרים מפורטות בביאור 3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022 (עמ' 131).

סיכונים אופציות. סיכונים אופציות מתייחסים לאפשרות להפסד הנובע משינויים בנכסי הבסיס והתנודתיות שלהם המשפיעים על שוויין של אופציות, לרבות סטיות התקן. הבנק פעיל במגוון סוגי אופציות - אופציות ונילה ואופציות "אקזוטיות" מסוגים מסוימים וכן על מגוון נכסי בסיס (מט"ח וריביות). דירקטוריון הבנק קבע הנחיות לפעילות המותרת באופציות, הן במונחי נפח כולל והן במונחי ירידת השווי המקסימלית בתרחישי קיצון ובתרחישים מתונים. התרחישים מתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין, בממד ובתנודתיות (Volatility) של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו במסמך ראש חטיבת שווקים פיננסיים. מגבלות על השינויים המקסימליים בערכו של תיק האופציות, במונחים של מדדי רגישות (Greeks). ברבעון השלישי של שנת 2023 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)

הבנק מחשב את הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכונים שוק בהתאם לגישה הסטנדרטית, כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208. הקצאה לסיכונים שוק כוללת:

- סיכונים ריבית ומניות הנובעים ממכשירים בתיק למסחר. סיכון הריבית מחושב על פי שיטת "התקופות לפרעון";
 - סיכון שער חליפין בתאגיד הבנקאי כולו (בנטרול פוזיציה מבנית בגין אי די ניו יורק, בהתאם לאישור המפקח על הבנקים).
- בנוסף, עבור כל אחד מהסיכונים לעיל, יתווסף הרכיב האופציונאלי בהתאם לשיטת "דלתא פלוס" של המכשירים הכלולים.

פירוט הקצאת ההון לסיכוני השוק לפי הגישה הסטנדרטית

הקצאת הון ליום		
30 בספטמבר 2023	31 בדצמבר 2022	
במיליוני שקלים חדשים		
528	419	סיכון ריבית*
91	24	סיכון שער חליפין
9	-	סיכון מניות
7	10	סיכון אופציות
635	454	סך-הכל הקבוצה הבנקאית
5,079	3,633	הקצאה במונחי נכסי סיכון

*כולל סיכון ספציפי בסך של 1.6 מיליון ש"ח ו-1.8 מיליון ש"ח ביוני 2023 ובדצמבר 2022, בהתאמה.

ההקצאה לסיכוני שוק במונחי נכסי סיכון מהווה כ-1.87% מסך נכסי הסיכון ליום 30 בספטמבר 2023, לעומת כ-1.46% ליום 31 בדצמבר 2022.

סיכון ריבית (IRRBB) בתיק הבנקאי

לפרטים בדבר מודלים התנהגותיים כלכליים המשולבים בניהול הסיכון ולפרטים בדבר הנחות התנהגותיות המיושמות באמידת סיכוני הריבית, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 56). למידע כמותי על סיכון ריבית בתיק הבנקאי ובתיק למסחר, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 56-57).

טיוטה לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 333 בדבר סיכון ריבית בתיק הבנקאי. הטיוטה הופצה ביום 24 במאי 2023, והיא משקפת את אימוץ המסמך המעודכן של ועדת באזל. בטיוטה מוצעים עקרונות על פיהם ידרש תאגיד בנקאי לנהל את סיכון הריבית בתיק הבנקאי ובפרט דרישות לנקיטת פעולות אקטיביות לזיהוי, מדידה ניטור בקרה וגילוי אודות הסיכון. העדכונים העיקריים לעקרונות ניהול סיכון הריבית בטיוטה הם כלהלן: הנחיות מפורטות יותר בנוגע לאופן ניהול סיכון הריבית בתיק הבנקאי, ובפרט בנושא פיתוח תרחישי זעזוע וקיצון ביישום מדידת סיכון הריבית (עקרון ד), בנושא הנחות התנהגותיות והנחות המודל לניהול סיכון הריבית (עקרון ה), ובנושא תהליך התיקוף הפנימי שיש ליישם עבור מערכות המדידה הפנימית (IMS) והמודלים המשמשים לסיכון הריבית בתיק הבנקאי (עקרון ו); מסגרת סטנדרטית לניהול סיכון הריבית בתיק הבנקאי (אופציונאלית או מחייבת, לפי החלטת המפקח על הבנקים); הגדרה מחדש של מבחן "תאגיד בנקאי חריג" (משוקף בעקרון י"ב). יחד עם הטיוטה, הופצה טיוטה של קובץ שאלות ותשובות ליישום ההוראה המעודכנת. בהתאם לטיוטה, מועד התחילה יהיה מיום 31 בדצמבר 2024.

סיכון מניות

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 57).

סיכון נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון ליציבות הקבוצה, הנובע מאי יכולתה לספק את צרכי הנזילות שלה וקושי לעמוד בהתחייבויותיה, בשל התפתחות בלתי צפויה, שכתוצאה ממנה תאלץ הקבוצה לגייס מקורות ו/או לממש נכסים באופן שיגרם לה הפסד מהותי. הבנק קבע מגבלת חשיפה מקסימלית לסיכון נזילות.

יחס כיסוי הנזילות - טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום					
31.12.2022		30.09.2022		30.09.2023	
במיליוני שקלים חדשים					
סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)
סך הכל נכסים באיכות גבוהה					
סך הכל נכסים באיכות גבוהה (HQLA)					
79,444		79,544		77,636	
תזרימי מזומנים יוצאים					
פיקדונות קמעוניים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:					
10,324	156,533	10,718	153,764	9,630	162,143
פיקדונות יציבים					
2,540	51,421	2,619	53,002	2,354	47,712
פיקדונות פחות יציבים					
6,546	63,856	7,176	69,987	5,434	53,042
פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין 221)					
1,238	41,257	923	30,775	1,842	61,389
מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:					
66,164	108,357	66,288	108,192	66,936	106,128
פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)					
ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים					
-	-	-	-	-	-
פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)					
66,088	107,063	66,155	106,463	66,836	104,419
חובות לא מובטחים					
76	1,294	132	1,729	101	1,709
מימון סיטונאי מובטח					
202	-	147	-	50	-
דרישות נזילות נוספות, מזה:					
23,309	91,045	21,042	86,503	21,652	86,833
תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות					
16,360	16,914	13,691	14,264	14,063	16,465
תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב					
-	-	-	-	-	-
6,949	74,131	7,351	72,239	7,589	70,368
קווי אשראי ונזילות					
982	38,158	952	37,345	1,055	80,780
מחויבויות מימון חוזיות אחרות					
98	2,927	99	2,905	104	3,054
מחויבויות מימון מותנות אחרות					
101,079		99,245		99,428	
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים					
תזרימי מזומנים נכנסים					
הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)					
658	658	953	953	512	512
תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן					
22,752	27,566	21,109	25,745	26,435	31,940
תזרימי מזומנים נכנסים אחרים					
16,783	19,839	13,719	15,449	15,370	19,205
40,193	48,063	35,781	42,148	42,317	51,656
סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים					
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)					
79,444		79,544		77,636	
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו					
60,884		63,464		57,111	
יחס כיסוי נזילות					
130.5%		125.3%		135.9%	

סיכון נזילות - גילוי איכותי
וגילויים נוספים בגין יחס כיסוי הנזילות (LIQA)

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 59-64).

יחס כיסוי הנזילות - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221 בנושא: "יחס כיסוי הנזילות"

לפרטים בדבר הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221, בדבר "יחס כיסוי נזילות", ראו במסמך "גילויי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 61).

יחס כיסוי הנזילות בקבוצת דיסקונט

ליום 30 בספטמבר 2023 עמד היחס על 130.5%, לעומת 131.1% ביום 31 בדצמבר 2022. יחס הנזילות הממוצע ברבעון השלישי של שנת 2023 עמד על 135.93% לעומת יחס ממוצע של 130.47% ברבעון הרביעי של שנת 2022. יחס הנזילות הממוצע ברבעון השלישי של שנת 2023 על כ-4 מיליארד ש"ח, משעבוד תיק משכנתאות ומההשפעה החיובית של שער החליפין של הדולר על יתרות הנזילות. השפעה זו קוזזה כתוצאה מהצמיחה בתיק האשראי של הבנק. תרומת פיקדונות הציבור לנזילות הבנק ירדה מעט לאורך שלושת הרבעונים הראשונים. יחס כיסוי הנזילות מתבסס על כרית נזילות גבוהה ואיכותית. כרית הנזילות מתבססת בשקלים על מק"מ, אג"ח ממשלת ישראל ויתרות העו"ש והפיקדונות בבנק ישראל. במט"ח, מתבססת הכרית על אג"ח ממשלת ארה"ב (ב-אי די בי ניו יורק על תיק MBS שמרביתו הונפק על ידי סוכנויות ממשלתיות וסמי ממשלתיות) ועל יתרת עו"ש ופיקדונות בבנק ישראל וב-FED.

פירוט מבנה כרית הנזילות

לרבעון שהסתיים ביום		הנכסים שנכללו	
31.12.2022	30.09.2023		
במיליוני שקלים חדשים			
56,890	46,125	מזומן	כרית 1
9,054	13,966	אג"ח מדינת ישראל/מק"מ	
12,110	11,285	אגח מדינות בחול	
224	25	אגח ריביוניות	כרית 2
322	129	אגח משכנתאות שהונפקו על ידי תאגיד ציבורי	
609	798	אג"ח תאגידים AA	
228	203	אג"ח תאגידים A	כרית 2 ב
79,437	72,531		סך-הכל

חישוב יחס כיסוי הנזילות הקבוצתי מתבסס על חישוב עצמאי של כל אחת מחברות הקבוצה. הנהלת הבנק הגדירה לכל חברה בקבוצה יעד יחס כיסוי נזילות מינימאלי. העברת נזילות מחברת אי די בי ניו יורק לחברת האם (הבנק) מוגבלת על ידי אסדרה מקומית. ההכרה בעודפי הנזילות של אי די בי ניו יורק במודל הקבוצתי מוגבלת בהתאם. עודפי הנזילות של בנק מרכנתיל דיסקונט, הפועל תחת מסגרת פיקוחית זהה לזו של הבנק, נכללים במודל הקבוצתי. מקורם של מרבית עודפי הנזילות של הקבוצה בעודפי הנזילות של הבנק.

התפלגות יחס כיסוי הנזילות לפי ישויות משפטיות בקבוצה (ממוצע לרבעון)

לתקופה שהסתיימה ביום		
31.12.2022	30.09.2023	
באחוזים		
130.47%	135.94%	קבוצת דיסקונט
145.42%	153.44%	הבנק
112.17%	114.78%	אי די בי ניו יורק
134.18%	145.37%	בנק מרכנתיל דיסקונט
130.5%	135.9%	סך-הכל

ריכוז עודפי הנזילות בבנק מאפשר גמישות רבה בניהול הנזילות הקבוצתית. בצד הציפיה לניהול עצמאי של סיכון הנזילות על ידי חברות הבת, יכולה הנהלת הקבוצה להעביר נזילות בין חברות הקבוצה.

יחס כיסוי הנזילות במטבעות העיקריים

הבנק מודד גם את יחס כיסוי הנזילות במטבעות העיקריים. ליום 30 בספטמבר 2023 עמד יחס הכיסוי במטבע שקל על 120.04% לעומת 115.6% ביום 31 בדצמבר 2022. העליה ביחס נבעה ברובה מהסיבות שפורטו בנוגע לשינוי בסך יתרות הנזילות ומהשפעת פעילות החלף (swap) שקל/דולר. בסך מטבעות החוץ עמד יחס כיסוי הנזילות ליום 30 בספטמבר 2023 על 189.4% לעומת 234.8% ביום 31 בדצמבר 2022. הירידה ביחס נבעה מהשפעת פעילות החלף (swap) שקל/דולר. במטבע דולר עמד יחס כיסוי הנזילות ביום 30 בספטמבר 2023 על 187.4% לעומת 212.2% ביום 31 בדצמבר 2022. הירידה ביחס נבעה מקיטון בתזרים הנכנס מפעילות בסוויץ דולר/שקל. במטבע אירו עמד יחס כיסוי הנזילות ביום 30 בספטמבר 2023 על 104.2% לעומת 160.7% ביום 31 בדצמבר 2022. הירידה ביחס נבעה מהשפעת פעילות החלף (swap) דולר/אירו. לקבוצת דיסקונט עודפי מקורות על פני שימושים במט"ח, בעיקר בדולר ובאירו. בהתאם, הבנק פועל בלהשקיע את עודפי הנזילות בניירות ערך, פקדונות בבנקים ובשוק עסקאות החלף (swap) מט"ח/שקל הבינבנקאי. פעילות זו מאפשרת לבנק לווסת בין שיקולי הנזילות לבין שיקולי התשואה בשימוש בעודפים אלו.

יחס מימון יציב נטו (LIQ2)

30.09.2023				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופת פרעון			
	מ-6		עד 6	ללא מועד פרעון
	שנה או יותר	חודשים עד שנה	חודשים	פרעון
במיליוני שקלים חדשים				
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
הון:	29,335	-	-	29,335
הון פיקוחי	28,082	-	-	28,082
מכשירי הון אחרים	1,253	-	-	1,253
פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:	148,578	1,969	20,924	138,454
פיקדונות יציבים	61,357	1,148	5,837	57,541
פיקדונות פחות יציבים	87,221	821	15,087	80,913
מימון סיטונאי:	58,065	6,587	16,086	141,607
פיקדונות לצרכים תפעוליים	-	-	-	-
מימון סיטונאי אחר	58,065	6,587	16,086	141,607
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית				
התחייבויות אחרות:	17,504	17,167	672	15,158
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו			2,579	-
כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריית לעיל	17,504	17,167	672	15,158
סך מימון יציב זמין (AFS)				
253,482				
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)				
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות				
הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם:	186,356	161,703	29,864	125,583
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1				
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינה ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות	8,511	5,652	792	18,954
הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי, מזה:				
עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	126,043	100,465	26,113	103,957
הלוואות לדירור המובטחת במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:	6,017	3,848	474	51,445
עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	49,838	53,574	2,549	2,574
ניירות ערך שאינם בכשל ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה	11,419	14,769	2,308	706
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית	1,964	2,012	410	98
נכסים אחרים:	12,996	9,908	514	4,849
סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב	93			93
נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)				
נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	1	1	-	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו	197	197	-	-
כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריית לעיל	12,705	9,908	514	4,849
פריטים חוץ מאזניים	5,241	3,304	3,477	98,047
סך מימון יציב נדרש (RSF)				
209,853				
יחס מימון יציב נטו (NFSR) באחוזים				
120.79				

הערה: (1) ההוראה בדבר יחס מימון יציב מיושמת החל מיום 31 בדצמבר 2021.

יחס מימון יציב נטו (LIQ2) (המשך)

30.09.2022				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופת פרעון			
	מ-6	עד 6 חודשים	עד 6 חודשים	ללא מועד פרעון
	שנה או יותר	עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פרעון
במיליוני שקלים חדשים				
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
26,392	-	-	-	26,392
24,654				24,654
1,738				1,738
145,084	3,250	12,953	141,149	-
61,266	1,563	3,836	59,009	-
83,818	1,687	9,117	82,140	-
59,328	9,142	17,566	128,870	-
-	-	-	-	-
59,328	9,142	17,566	128,870	-
13,599	12,891	1,415	16,069	-
13,599	12,891	1,415	16,069	-
13,599	12,891	1,415	16,069	-
סך מימון יציב זמין (AFS)				
244,403				
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)				
15,824				
170,612	151,607	28,640	129,767	-
7,561	5,025	763	16,349	-
115,719	94,403	25,691	111,167	-
4,996	3,725	430	65,113	-
45,730	50,296	2,186	2,248	-
9,127	13,155	571	581	-
1,602	1,883	-	3	-
9,126	7,262	359	3,368	86
86				86
44	44	-	-	-
300	300	-	-	-
8,696	7,262	359	3,368	-
5,785	4,176	2,125	109,392	-
סך מימון יציב נדרש (RSF)				
201,347				
יחס מימון יציב נטו (NFSR) באחוזים				
121.38				

יחס מימון יציב נטו (LIQ) (המשך)

31.12.2022				
ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופת פרעון			
	מ-6			ללא מועד פרעון
	שנה או יותר	חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	עד 6 חודשים
במיליוני שקלים חדשים				
פריטי מימון יציב זמין (AFS)				
26,888	-	-	-	26,888
25,363	-	-	-	25,363
1,525	-	-	-	1,525
145,140	2,663	20,525	134,314	-
60,487	1,140	5,965	56,506	-
84,653	1,523	14,560	77,808	-
58,948	8,097	18,295	129,636	-
-	-	-	-	-
58,948	8,097	18,295	129,636	-
-	-	-	-	-
13,352	12,721	1,262	14,720	-
13,352	12,721	1,262	14,720	-
244,328	-	-	-	-
סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)				
9,099	-	-	-	-
-	-	-	-	-
172,623	152,608	29,129	129,490	-
-	-	-	-	-
5,912	3,469	621	16,470	-
118,205	95,700	26,093	110,121	-
5,091	3,841	445	61,588	-
46,480	51,423	2,340	2,350	-
10,034	14,421	663	658	-
2,026	2,016	75	549	-
-	-	-	-	-
9,034	7,348	429	2,997	93
93	-	-	-	93
-	-	-	-	-
27	27	-	-	-
92	92	-	-	-
8,822	7,348	429	2,997	-
4,950	3,084	2,910	93,005	-
195,706	-	-	-	-
יחס מימון יציב נטו (NFSR) באחוזים				
124.84	-	-	-	-

סיכון מימון - נכסים זמינים ולא מוגבלים

הבנק משעבד נכסים מתוך כרית הנזילות למספר צרכים, בדגש על שימוש כבטחונות לפעילות פיננסית מול גופים כגון הבורסה, בנק ישראל וכדומה. ככלל כל הנכסים הנזילים המשועבדים נגרעים מכרית הנזילות במסגרת המדידה היומית, למעט נכסים אשר שועבדו במסגרת הבטחת יכולת מימוש נזילות אשר לא מומשה בפועל. אלו נגרעים רק כנגד ניצול. ביטחונות אשר שועבדו לטובת הבנק אינם מוכרים בכרית הנזילות.

נכסים זמינים ולא מוגבלים

31.12.2022	30.09.2023	ליום
במיליוני שקלים חדשים		
119,002	116,489	סך הנכסים ליום
10,233	8,942	חובת הנזילות
21,660	21,685	מתוכם שועבדו
894	922	מתוכם ניתנו כביטחונות
86,215	84,940	סך הנכסים הזמינים

סיכונים נוספים

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי הוא הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הסיכון התפעולי שלוב בכל קווי העסקים, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בבנק. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל רמות התפקיד.

לפרטים נוספים בדבר סיכונים תפעוליים, ובכלל זה אודות סיכוני מעילות והונאות, אודות המשכיות עסקית ואודות סיכוני מיקור חוץ וספקים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון באתר הבנק, באתר מג"א של רשות ניירות ערך ובאתר מאי"ה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (עמ' 67-71).

סיכונים אחרים

ניהול סיכוני טכנולוגית המידע

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 71-72).

סיכוני אבטחת מידע והגנת הסייבר

איומים במרחב הסייבר

ברבעון השלישי של שנת 2023 לא היו תקרית קיברנטית אחת או יותר שהשפיעו מהותית על המוצרים או השירותים של הבנק או של הקבוצה, על קשריהם עם לקוחות או על התנאים התחרותיים.
 בחודשים אפריל-יוני 2023 ניכרו מספר מגמות בולטות:
 - כחלק מאירועי OP-ISRAEL אתרים רבים בישראל חוו מתקפות DDoS (מניעת שירות);
 - המשך תקיפות סייבר על ארגונים שונים בארץ, על ידי קבוצות סייבר איראניות ועל אתרי אינטרנט על ידי קבוצות פרו פלסטיניות המשייכות עצמן לאנונימוס.

לפרטים נוספים בדבר סיכוני אבטחת מידע והגנת הסייבר, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 72-74).

סיכוני סביבה ואקלים

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 74-76).

סיכונים משפטיים

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 76-77).

סיכוני ציות

הנחיות לסקטור הפיננסי המדווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. ביום 11 באוקטובר 2023 הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור פרסמה הנחיות בדבר הצורך בהגברת הערנות של הסקטור הפיננסי לפעילות פיננסית בלתי-חוקית לאור מלחמת "חברות ברזל". במסגרת זו הרשות ביקשה מהסקטור הפיננסי להגביר את תשומת הלב לנושא ולהקדיש את מלוא המשאבים הנדרשים לצורך ניתור איתור ודיווח לרשות באופן אפקטיבי ומידי על פעילויות הנחזות כבעלות סיכון פוטנציאלי למימון ותמיכה בטרור. הנחיות אלו כללו הוראות בדבר אופן הדיווח על פעולות חשודות לרשות לאיסור הלבנת הון ולמשטרה, הפרטים אותם יש לציין בדיווח וכן קבלת הנחיות מהמשטרה במקרים הרלוונטיים. בנוסף, ניתנו דגשים בדבר הפרות פוטנציאליות של החוק והחובה לעכב פעולה ככל שהתעורר חשד כי פעולה מסוימת נוגעת לעבירת טרור חמורה.

פעילות קבוצת דיסקונט מול בנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית. בשנת 2018 התקבלו בבנק כתב חסינות וכתב שיפוי חתומים בידי המדינה. תוקפם של כתבי השיפוי והחסינות הוארך בהמשך עד ליום 31 במאי 2021.

על רקע עיכוב בתחילת פעילותה של החברה הממשלתית לקורספונדציה, שהוקמה אך טרם החלה לפעול למתן שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית, הוארך תוקף כתבי השיפוי והחסינות פעמים נוספות, עד ליום 31 במרס 2023.

לבקשת הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט, התקבל ביום 9 בפברואר 2023 נוסח כתב שיפוי מתוקן, שבו בין היתר התחייבה המדינה לשפות את הבנק ואת בנק מרכנתיל דיסקונט בסכום של עד 2 מיליארד ש"ח לכל אירוע בר שיפוי. התחייבות המדינה לשיפוי כפופה לסייגים ולתנאים בהם הבנקים נדרשים לעמוד, בדומה לסייגים ולתנאים שנקבעו בכתב השיפוי המקורי. תוקף כתב השיפוי וכתב החסינות הוארך עד ליום 31 במרס 2024. לאור האמור, ממשיך הבנק בשלב זה במתן שירותים לבנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית.

לפרטים נוספים, לרבות בדבר פעילות קבוצת דיסקונט מול בנקים הפועלים ברשות הפלשתינאית, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 77-80).

סיכון התנהגותי (Conduct Risk)

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 80).

חשיפה לסיכונים חוצי גבולות

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 80-82).

סיכון אסטרטגי

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 82).

סיכון מוניטין

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 82-83).

סיכון מודלים

לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 83). **טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בדבר "ניהול סיכונים מודלים"**. הטיוטה פורסמה ביום 11 ביוני 2023. הטיוטה מתארת את ההיבטים העיקריים של ניהול אפקטיבי של סיכונים מודלים, והיא חלה גם על מודלים הכוללים או מתבססים על בינה מלאכותית, שעלולים לחשוף את התאגידים הבנקאיים לסיכונים חדשים או להעצים סיכונים קיימים. הטיוטה מגדירה את המונח "מודל" וסיכונים מודלים, קובעת הוראות לעניין ממשל תאגידי, מדיניות ובקורת; והוראות ובהירות לעניין פיתוח יישום ושימוש במודלים ותיקוף מודלים. בהתאם לטיוטה, ההוראה תיכנס לתוקף תוך שנה מיום הפרסום (למעט חריגים).

תגמולים לנושאי משרה בכירה

לפרטים בדבר תגמולים לנושאי משרה בכירה, בהתאם לאמור בתקנות 21 ו-22 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, ראו בפרק "ממשל תאגידי, ביקורת ופרטים נוספים על עסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם", דוח שנתי 2022 (עמ' 273-276). לפרטים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 83-88).

תוספות

לפרטים בדבר קשרים בין הדוחות הכספיים לבין סכומים פיקוחיים, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 89-95). לפרטים בדבר איגוח, ראו במסמך "גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים", אשר פורסם כחלק מדוח שנתי 2022, ואשר עומד לעיון כאמור (עמ' 96).

אורית כספי, סמנכ"לית
מנהלת הסיכונים הראשית

אבי לוי
המנהל הכללי

שאול קוברינסקי
יו"ר הדירקטוריון

26 בנובמבר 2023

נספח: מילון מונחים

איכות ניהול	הערכת נאותות ואפקטיביות ניהול הסיכון (אפקטיביות הבקורות).
אינדיקטור (Key Risk Indicator)	אמצעי/מחווון שנועד להציג את מצב החשיפה ביחס לסיכון.
אירוע כשל	אירוע בו התממש סיכון, בין אם נגרם נזק לבנק ובין אם לאו.
אשראי ברוטו	אשראי מאזני וחוץ מאזני לפני הפחתת סיכון אשראי (CRM), לפני המרה לאשראי (CCF) ולפני הפרשות להפסדי אשראי.
אשראי חוץ מאזני	כולל: מסגרות מחייבות בלתי מנוצלות, ערבויות, אשראים דוקומנטריים ונגזרים. מסגרות מחייבות - כל מצג שניתן ע"י התאגיד ללקוחו למתן אשראי (מאזני ו/או חוץ מאזני) בין בכתב, בין בע"פ ובין בדרך של התנהגות ואשר ניתן לצפות כי לקוח סביר יסתמך על המצג ככזה המחייב את הבנק.
אשראי מאזני	אשראי (לציבור, ממשלות) ואג"ח.
בטוחות/ביטחונות	נכסים שונים (סחירים ושאינם סחירים) המיועדים להבטחת החזר חובות הלקוח, כאשר אינו עומד בהחזרים השוטפים והמוסכמים בינו לבין הבנק.
הפחתת סיכון אשראי (CRM – Credit Risk) (Mitigation)	מקזזי סיכון המותרים עפ"י הוראות באזל II (בעיקר: ביטחונות נזילים משועבדים כנדרש). לפי הוראות אלה הבנק יכול, בעת חישוב דרישות ההון, להפחית את חשיפת האשראי שלו כלפי הצד הנגדי, ובכך להביא בחשבון את השפעת הביטחון.
הפרשות להפסדי אשראי	עתודה שיוצר הבנק לכיסוי הפסדים צפויים בגין חבויות לקוחותיו. לפי הנחיות בנק ישראל יש לבצע הפרשות פרטניות וקבוצתיות. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני - הפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני וזהו כפגומים. הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי - הפרשה בגין קבוצות גדולות של חובות (תקינים ולא תקינים) לרבות הפרשות להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור הנמדדות בשיטת "עומק הפיגור".
חוב בהשגחה מיוחדת	חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם חולשות אלה לא יטופלו, התוצאה עלולה להיות הרעה בסיכויים לפירעון האשראי או במעמדו של התאגיד הבנקאי כנושה.
חוב נחות	חוב שמוגן באופן בלתי מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס של הביטחונות ושל יכולת החזר של החייב, ולפיכך קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים אם הליקויים לא יתוקנו. נדרש שתהיה חולשה מוגדרת היטב אשר מסכנת את מימוש החוב.
חוב פגום	חוב שהבנק צופה כי לא יוכל לגבות את הסכומים המגיעים לו ובמועד שנקבע על פי הסכם החוב.
יחס כיסוי הנזילות (LCR)	היחס בין מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לסך תזרים המזומנים היוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.
יעד עסקי	מטרה עסקית המוגדרת במונחים כמותיים או איכותניים, ובכפוף למגבלות התיאבון לסיכון.
יתרת חוב רשומה	יתרת חוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות או עלויות נדחות שנזקפו לחוב וטרם הופחתו בניכוי כל חוב שנמחק חשבונאית. ריבית שלא הוכרה, או הוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה, לא תיכלל ביתרת החוב הרשומה.
מבחן קיצון מקרו כלכלי אחיד	מבחן הקיצון שמפרסם הפיקוח על הבנקים, המבוסס על תרחיש אחיד לכלל המערכת הבנקאית ועל פרמטרים מקרו כלכליים שגיבש הרגולטור.
מבחני רגישות	שיטה שבאמצעותה אומדים את השפעתו של שינוי בגורם סיכון יחיד (Single Factor), או במספר גורמי סיכון, על מצבו הפיננסי של התאגיד הבנקאי (לדוגמא, בסיכוי שוק - ירידה חדה בשיעור הריבית, בסיכויי אשראי - ירידה חדה במחירי הדיוור).
מגבלה (פנימית)	היגד הנקבע על ידי הבנק, המהווה גבול לפעילות במסגרת התיאבון לסיכון.
מתווה הון	תוכנית מפורטת של תחזית יחסי ההון לשנים הקרובות, הכוללת את ההנחות ששימשו לתחזית, תיאור השפעות הצפויות על שכבות ההון ויחסי ההון, ניתוחי רגישות לסיכונים העיקריים, ועמידה של הבנק ביעדי ההון. מתווה ההון מהווה בסיס לקביעת המלצה להנהלה ולדירקטוריון בדבר יעדי הון של תוכנית העבודה, ובכלל זה הכרית ההונית, תקציב נכסי הסיכון, הנפקות הון וחלוקת דיבידנד.
נגזרים מעבר לדלפק (Over The Counter - OTC)	עסקאות בנגזרים אשר אינן נסחרות בבורסה רשמית, והבנק הינו צד לעסקה.
ניטור יחסי ההון	מעקב אחר השינויים בנכסי הסיכון ובסיסי ההון של הקבוצה והערכת העמידה ביעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.
סף התרעה	נועד להצביע על החשיפה לסיכון כאשר היא מגיעה לרמה מסוימת לפני המגבלה.
פרופיל סיכון	הערכת הסיכון המצרפי הגלום בחשיפות ובפעילות של הבנק.
תיאבון לסיכון (Risk Appetite)	משקף את טעמי הסיכון של התאגיד, ועקבי עם האסטרטגיה העסקית, תכנון ההון, תכנון הנזילות ומקורות המימון של התאגיד. התיאבון לסיכון כולל מגבלות כמותיות ויעדים איכותניים המתווים את קביעת המדיניות העסקית הקבוצתית בתחומי הסיכון השונים, ומהווה כלי מרכזי של הדירקטוריון לפיקוח ובקרה על פרופיל הסיכון של התאגיד.
תיק זמין למכירה	ניירות ערך אשר לא סווגו כאגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר.

נספח: מילון מונחים (המשך)

מורכב מפחיציות במכשירים פיננסיים המוחזקות עם כוונת מסחר, לצורך מכירה חוזרת בטווח זמן קצר, ו/או מתוך כוונה להרוויח משינוי מחירים ממשיים או צפויים בטווח קצר או ללכוד רווחי ארביטראז'. כדי שמכשיר פיננסי יחשב כחלק מהתיק למסחר עליו להיות חופשי מאמנה כלשהי המגבילה את סחירותו או שקיימת אפשרות לגדרו באופן מלא.	תיק למסחר
ניירות ערך אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקם לטווח ארוך/עד למועד הפדיון. התיק מוצג לפי שיעור התשואה לפדיון, הגלום בו מיום קנייתו.	תיק לפדיון
שיטה לניהול סיכונים המשמשת להערכת השפעותיו הפוטנציאליות של אירוע ספציפי ו/או שינוי במערך משתנים פיננסיים על מצבו הכספי של תאגיד בנקאי. באופן מסורתי, הדגש בתרחישי קיצון הוא על אירועים חריגים אך מתקבלים על הדעת.	תרחישי קיצון (Stress Tests)
המרה של פריטים חוץ מאזניים לשווה ערך לאשראי - לפי הגישה הסטנדרטית של באזל II, פריטים חוץ מאזניים מומרים לשווה ערך חשיפות אשראי באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי.	Credit Conversion - CCF Factors
נספח להסכם ISDA המסדיר את נושא הבטוחות בגין עסקאות בנגזרים מול הצד הנגדי. בנספח זה נקבע סכום סף המשקף את החשיפה המרבית לה מוכן כל אחד מהצדדים הנגדיים להיחשף, ללא בטוחות.	Credit Support Annex - CSA
הסכם בינלאומי המאפשר קיזוז של התחייבות ודרישות הדדיות שמקורן בעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק, במקרה של חדלות פירעון צד נגדי.	International Swaps - ISDA and Derivatives Association
במטרה להפחית את העלמות המס על ידי משלמי מסים אמריקאים, בשנת 2010 חוקק בארה"ב ה-Foreign Account Tax Compliance Act (לעיל ולהלן "FATCA"). מכח ה-FATCA חויבו גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב לזהות ולדווח לרשויות המס בארה"ב על כל מי שהינו אזרח ארה"ב או תושב ארה"ב המחזיק אצלם חשבון פיננסי. האסדרה נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2014. יישום האסדרה מבוצע במדינות רבות, לרבות ישראל, במסגרת הסכם בין מדינות שנחתם בין ישראל וארה"ב.	Foreign Account - FATCA Tax Compliance Act